

104
810
2207
BEKNOPT ONDERZOEK
VAN HET RECHT DER
NEDERLANDSCHE
REPUBLIEK,

TOT HET GESLOTEN HOUDEN VAN DE
S C H E L D E,
DOOR EEN VOORNAAM
RECHTSGELEERDEN.

KUNNENDE DIENEN TOT EEN AANHANGZEL
DER BEDENKINGEN OVER DE VRYHEID
DER SCHELDE DOOR DEN KEIZER GE-
VORDERD; ONLANGS IN 'T LICHT
GEGEVEN DOOR DEN

GRAAVE DE MIRABEAU.

UIT HET FRANSCH VERTAALD.

TE LEYDEN,
BY FRANS DE DOES.
ENTE ROTTERDAM,
BY JACOBUS BRONKHORST.
M D C C L X X V I.

VOORBERICHT

D E R

D R U K K E R S.

Daar wy met geen gering genoeg hebben kunnen bespeuren, dat de Vertaaling der wel gegronde Bedenkingen over de Vryheid der SCHELDE, door den Keizer gevorderd; als mede over de Oorzaaken en waarschyntyke gevolgen van deze vordering, in het Fransch door den welbekenden Heere GRAAVE DE MIRABEAU geschreeven, onzen Landgenooten niet onaangenaam is geweest, naardien veel onzer Medeburgen en Mede-Ingezeten van dit Gemeenebest, der Fransche taale min kundig, daar door eerst gelegenheid gekreegen hebben, om zich een recht denkbeeld te vormen, zo van het Recht als van het Belang, 't welk deze onze Republiek der Verëenigde Nederlanden heeft, om de rivier de SCHELDE gesloten te houden; en uit kracht van het welbekende Tractaat, te Munster op den 30. January 1648. geteekend; en tot behoud van haare welvaart niet alléén; maar zelfs van haare Vryheid; en dus tot voorkooming van haaren geheel ondergang: terwyl in de behou-

denis der onafhangelijke Vryheid dezer Verëenigde Nederlanden, behalven sommige andere Mogenheden van Europa, inzonderheid het Fransche Ryk geen gering belang heeft; waarom dan ook dit zo magtige Ryk, in den laastten Oorlog, onze Republiek, op de alleronrechtvaardigste wyze door den Koning en het Volk van Groot-Brittannien, die niet minder, dan de geheele vernietiging van ons onafhangelijk bestaan, beëogden, aangedaan; tot behoud van dezen onzen Vryen Staat, en alle onze bezittingen, met alle zyne vermogens getrouwelyk heeft gewaakt en ons van onzen ondergang bewryd; en ook verder nog onlangs, in de alleronbillykste Eischen, door Zyne Keizerlyke Koninglyke Majesteit, tegen de trouw der Verbonden, van Ons gedaan, voor ons welzyn heeft geleverd, en ons met raad en daad, tot wegneeming der onstaane verschillen, en tot voorkooming van meerder gevreesde onlusten, op alle wyzen bygestaan, en voor alle gedreigde gevaaeren behoed; zo dat dit Gemeenebest zyn behoud, naast GOD, alléén aan de Fransche Kroon te danken heeft; te meerder, daar het ook nu tevens dezen Onzen Staat gekukt is, om een, by alle waare Patriotten lang gewenscht, Alliantie-Tractaat met Zyne Allerchristelykste Majesteit aantegeaan, en met den weldaadigen **LODEWYK DEN XVI.** een Verbond van oprechtheid en standvastige Vriendschap en Vereeniging te sluiten; welke heuchlyke gebeurtenis waarlyk voor een Zegepraal der Republiek is te hou-

houden; te meerder, naardien dezelve ons grond geeft; om, indien Wy van die naauwe Alliantie maar een goed en gepast gebruik maaken, en Ons door kwaade en bedrieglyke raadgevingen niet laten afleiden, op een geheel herstel der Nationale Vryheid, en Onafhank'ykheid van alle geweldadige Buitenlandsche Magt, en onwettige Binnenlandsche Overheersching, te hoopen: waar toe de braave en weldenkende Schryver van het treflyk Weekblad, genaamd: de Batavier; in zyn No. 50. op den 28. November 1785. uitgegeven, allen zynen Medeburgeren en Ingezeetenen van dit ons gezegend Vaderland, met allen mogelyken iever, opwekt en aanspoort.

Ondertuschen heeft ons het genoeg, dat 'er door die voornoemde Vertaaling nog iets, tot vermeerdering der kunde van onze Vaderlandslievende, doch in de Fransche taal minder ervaaren, Medeburgeren en Mede - Ingezeetenen, is toegebracht, ons ook aangezet, om dit tegenwoordig Stukje, mede uit de Fransche in de Hollandsche taal, door ene kundige hand te doen overbrengen, op dat het moge strekken tot een Aanhangel op de voren gemelde Bedenkingen van den Heere Graave DE MIRABEAU.

Dit kleine Stukje nu is men verschuldigd aan den schranderen Opsteller van eenige Fransche Leydsche Postydingen, of Couranten, in het laatste gedeelte van den jaare 1784. en het begin van den jaare 1785., der waereld medegedeeld; en aan het welk men door den

welgemelden Heere Graave DE MIRABEAU dezen welverdienden lof ziet toegezwaaid, dat het moeilyk zoude zyn in dit opzigt het Recht der Hollanderen op eene krachtdadiger en bondiger wyze te onderzoeken, dan zulks gedaan is in eenige Vervolgen van de (Franfche) Leydfche Posttydingen, in zyne Bedenkingen op de Aanmerkingen van de Weener-Posttyding.

En heeft deze lofspraak, gepaard met het ernstig aanzoek van een en ander welmeenend Vriend, die zyn verlangen, om ook dit Beknopt Onderzoek in de Hollandfche taal te zien overgebragt, ten algemeenen nutte onzer Medeburgeren, niet onduidelyk te kennen gaf, ons te meer aangemoedigd, om tot deze vertaalde uitgave over te gaan; schoon sommigen daar tegen wel zullen aanmerken, dat het zelve wat laat wordt ondernoomen en dus (gelyk het spreekwoord zegt) komt als Mostard na den Maalyd; doch, ook die Albedillen gelieven te begrypen, dat door deze Vertaaling dit fraaije Stukje voor de Nakomelingschap bewaard blyft; daar het anderzins zeer ligtelyk, als zynde alleenlyk in eene Posttyding, of zo genaamde Courant, geplaatst, der vergeetelheid zoude worden overgegeeven, terwyl eene geheele verwaarloozing al dikmaals het lot van zodanige losse papieren is, schoon sommigen derzelver een beter lot mogen waardig zyn.

Die

Dit zy genoeg ter rechtvaardiging van deze onze onderneeming gezegd; terwyl, wat nu deze uitgaave aangaat, alleenlyk ter onderrichting dient, dat de Aanmerkingen, welken men, ten opzigte van het tuschen onze Republiek en de Hooge Regeering der Oostenryksche Nederlanden gereezen verschil, in de Weener-Posttyding van den 1. December 1784. ontmoet, alhier vooraf met een onderscheiden letter zyn geplaatst; waar na de weldoordachte Bedenkingen van den bovengemelden doorkundigen Opsteller der (Fransche) Leydsche Posttydingen volgen.

En, vermits nu door het onlangs, en wel op den 8. November 1785., te Fontainebleau gesloten Vredes-Tractaat tuschen Zyne Keizerlyke en Koninglyke Apostolische Majesteit en Onze Republiek, alle de voorgemelde onstaane Verschillen zyn uit den weg geruimd, zo heb ik niet ongepast geoordeeld, om, achter dit Beknopt Onderzoek, dat Vredes-Tractaat te plaatsen; als mede nog het Alliantie-Tractaat tuschen Zyne Alterchristelykste Majesteit, den Koning van Frankryk, en dezen Staat, mede te Fontainebleau, twee dagen laater, en dus op den 10. November 1785., aangegaan; en zulks te meerder, naardien het Vierde Afzonderlyke Artikel van het zelve zich ook bepaalt tot het opgemelde Vredes-Tractaat, tuschen Zyne Majesteit den Keizer en de Verëenigde Nederlanden gemaakt. — Ik vertrouw, dat, daar beide deze Tractaaten nu onlangs, en
wel

wel op den 20. en 24. December 1785. te *Versailles* zyn geraifficeerd; of eigenlyk de wederzydsche Ratificatiën der Hooge Contractanten plegtiglyk uitgerwisseld; deze myne schikkingen eene algemeene goedkeuring zullen mogen wegdragen.

Dit al zynde, wat ik hier had voor af te berichten, wensche ik den gunstigen Leezer alle heil en voor-
spoed; en ons Lieve Vaderland het bestendig genot van
Vryheid en Vrede, onder de gunstige bescherming van den
goeden God!

AANMERKINGEN
VAN DE
WEENER POSTTYDING,
VAN DEN 1. DECEMBER 1784.
NOPENS DE SLUITING DER
S C H E L D E,
DOOR DE
R E P U B L I E K
D E R
VEREENIGDE NEDERLANDEN.

Ziedert de *Hollanders*, door hunne hoofdigheid en de vyandelykheden, die zy openlyk hebben gepleegd, eenen Oorlog met het Huis van *Oostenryk* onvermydelyk schynen gemaakt

te hebben, nemen zy niets zo zeer ter harte; dan om, indien 't mogelyk ware, gansch *Europa* diets te maken, dat de rust, het heil, en de algemeene welvaart afhangen van de Vraag: of de Republiek voortaan de *Schelde* gefloten zal houden, hoewel zy zelve daarvan geen voordeel trekt; en of zy beletten zal, dat noch de Keizerlyke en Koninglyke vlag, noch die van eenige andere Natie, die Rivier bevare en genot hebbe van de voordeelen, daaraan door de Natuur gegeven; en dat, ten gevalle eeniger *Amsterdamsche* Kooplieden, de Stad *Antwerpen* en alle de *Oostenryksche* *Nederlanden* nog langer zullen moeten blyven in den staat van vernedering en onderwerping, waarin het misbruik van macht, de wangunst en schraapzucht der *Hollanders* dezelvev gebracht, en, tot heden toe, gehouden hebben, in weerwil der veranderingen, door de opvolging der tyden in den toestand der zaken veroorzaakt? zelve te zwak en onmachtig, om langer deze tegen de natuur strydende, onrechtvaardige en vyandyke oogmerken vol te houden, doen zy by alle Mogendheden de dringendste betogen, om, ten hunnen voordeele, de wapenen optenemen tegen Zyne Keizerlyke

Ma-

Majesteit, wien zy de hatelykste en gevaarlykste oogmerken, die noodzakelyk de oplettenheid van gansch *Europa* moeten opwekken, toefchryven.

In weerwil evenwel van alle kunstige, listige en kwaadaartige draaijen: welken de *Staten Generaal* aan hunne vertogen trachten te geven, is het hun onmogelyk de verlichte Mogendheden van *Europa* te misleiden en te overreden, dat het afzonderlyk belang der Republiek, of wel misfchien dat van een klein gedeelte derzelve, en 't voordeel van gansch *Europa*, een en dezelfde zaak zyn; dat de achttingwaardige en vaderlyke inzichten des Keizers, ten voordeele zyner Onderdanen, ter bevordering van de welvaart zyner te lang verdrukte *Nederlanden*, voor de Republiek nadeelig, verdervelyk, en zelf geheel en al gevaarlyk voor alle andere Staten zouden kunnen zyn; mitsgaders dat de grootmoedigheid en de gematigdheid des Keizers, in 't eens voor al offeren van aanmerkelyke territoriale vorderingen (welker gegrondheid is aangetoond, op eene wyze, die de Republiek niet kan wederleggen) ten einde 't gebruik der *Schelde* alleen

te behouden, kunnen worden beschouwd als de vrucht van eene begeerte, om zich te vergroten.

Indedaad, alle Mogendheden van *Europa*, en 't verlichte gedeelte van het Publiek schynen niet onkundig te zyn van het ware gezichtpunt, waarin deze zaak moet beschouwd worden. Het Hof van *Frankryk*, welk ook het belang zy, dat het zelve moet nemen in de behoudenis en welvaart der Republiek, waarmede het op het punt staat, eene voordeelige Alliantie te sluiten, schynt echter vastelyk besloten te hebben, zich tegen 's Keizers oogmerken ter bevryding der *Schelde* niet te verzetten, maar als vriend van 't Keizerlyke Hof en van de Republiek, door eene yverige bemiddeling tuschen beide te komen, ter bylegging van het geschil, voor dat wederzyds de oorlog uitberste, en deszelfs verwoestingen verder uitbreide. En, wanneer zelf het Hof van *Versailles*, zo als de *Hollandfche* Nieuwspapieren voor-geven, in *Fransch-Vlaanderen* een Observations-Leger mogt vergaderen, zou het zulks met geen ander oogmerk kunnen doen, dan, tot bedaring der voorgewende bekommering der

Re-

Republiek, even of zy van de meerderheid der Keizerlyke Krygsmacht de vernietiging van haar aanzyn zelve, of wel eenen geheelen ondergang had te duchten; maar niet om zich tegen den Keizer te verzetten; die, wel verre van de Republiek met haren ondergang of verderf te bedreigen, integendeel niets anders verlangt dan haar welzyn, hetwelk volmaaktelyk strookt met dat zyner eigene Staten; die haar een gerust, voordeelig en vriendelyk gebuurschap wil verzekeren; en die alle zyne bedoelingen, alle zyne vorderingen, bepaalt tot het gebruik der *Schelde*; eene Rivier, door de natuur aan zyne *Nederlanden* tot hunnen voorspoed ten geschenke gegeven.

Deze gevoelens des Keizers zyn algemeen te veel bekend, dan, dat de verdere Europeefche Mogendheden dezelve onpartydigheid, ten aanzien van dezen twist, niet in acht zouden nemen, en dien zelf met een nog onverschilliger oog dan *Frankryk* niet zouden beschouwen; en dat, in allen gevalle, zo men party moest kiezen, zy niet eerder de zaak des Keizers, dan die der Republiek zouden begunstigen. Ook schynen, en het gedeelte

van het Publiek, dat oordeel weet te vellen;
de verlichtste byzondere Schryvers zich aan
dien kant te voegen, en de handelwyze der
Republiek, in de tegenwoordige zaak, zo zeer
te veroordeelen, als zy de oogmerken zyner
Keizerlyke Majesteit billyken”.

B E D E N K I N G E N
 O P D E V O O R G A A N D E
 A A N M E R K I N G E N
 V A N D E
 W E E N E R P O S T T Y D I N G ,
 W A A R B Y H E T R E C H T D E R N E D E R L A N D -
 S C H E R E P U B L I E K T O T S L U I T I N G D E R
S C H E L D E
 W O R D T G E S T A A F D .

Welk een verzekeren en overredenden toon ook in deze Aanmerkingen schyne te heerschen, behoeft men toch maar geringe kennis van 't menschlyk hart te bezitten, om niet te voelen, dat die toon zelf, al te gemaakt en te scherp om waar te zyn, in zynen Steller eene tegenstrydige overtuiging doet ontwaren, en dat, ter gelyker tyd, dat hy *Europa* doet voorkomen, als de *Antwerpsche* zaak gunstig zynde, zyn eigen geweten hem zegt, dat de grondbeginsels, waar op dezelve gevestigd is, en de handelwyzen, door welke men ze doet gelden, alle Mogenheden bekommeren, en geheel Europa in 't harnasch jagen. —

Daar echter het stilzwygen der verachting, somtyds wordt uitgelegd als een bewys van overtuiging, of teeken van krachteloosheid, zullen wy eenige Bedenkingen voegen by de *Aanmerkingen* der *Weener Post-tyding*: Bedenkingen die in 't minste geen bedoeling hebben omden eerbied eener Monarch, dien wy hoogachten, verschul-

digd te krenken, maar enkel ter kwyting van onzen plicht jegens ons Vaderland, en om der waarheid hulde te doen.

Wanneer men het zo even aangevoerde Stuk ontleeft, en, het geen daar in wezenlyk is, ontbloot van de opgeblazene bewoordingen en snorkende scheldwoorden, die de voornaamste wapenrusting schynen uit te maken der Voorstanders van de *Antwerpsche* zaak, by mangel van kleinmende redenen, ter bestryding van de Republiek, ziet men dat alles op dit grondbeginsel nederkomt:

„ Dat de verbintenis tot het gesloten houden der
 „ *Schelde*, is een beding tegen de natuur, door de om-
 „ standigheden afgeperst, gevestigd op geweld, en
 „ 't welk dus niet langer kan duren dan dat geweld,
 „ het welk daar aan ten grondslage heeft gediend:
 „ dat de Keizer niet gehouden is een beding, door
 „ zich zelven nul, vol te houden; en dat de *Schelde*
 „ tot dat gebruik moet dienen, waar toe de natuur
 „ die geschikt heeft, te meer, daar de Republiek zel-
 „ ve daar geen nut van trekt.

Om met deze laatste bewysreden te beginnen, zullen wy aanmerken, dat het slechts een louter woorden-
 spel is. Men stemme eens toe, voor een ogenblik, dat de Hollanders geen gebruik maken van de Scheep-
 vaart op de *Schelde*, het geen zy evenwel doen, en
 kunnen doen met het betalen der Tol-Rechten te
Lillo, is dan daar door, ten hunnen opzichte, de be-
 paling van het 14. Arttykel des Munsterfchen Trac-
 taats nutteloos geworden? en wanneer zy langs hunne
 Rivieren en Binnenwateren die zelfde koopwaren ver-
 voeren, welke langs de *Schelde* zouden kunnen komen,
 is, dan de Scheepvaart dier vloed, om zo te spre-
 ken in hunne wateren overvlietende, hun van geener-
 lei nut, daar door dat zy den handel, tot welken de
Schelde hun zou dienen, met minder kosten en meer

gemak door hun eigen Land dryven? — Ja, zegt men, maar het is enkel om het byzonder belang eeniger *Amsterdamsche* Handelaars te doen. Men moet weinig kunde hebbe van den Koophandel der Republiek, om te meenen, dat *Amsterdam* het meeste belang heeft by de zaak der *Schelde*. Het is niemand by ons onbewust, dat *Zeeland* daar in vry wat meer belang heeft dan *Holland*, en in deze laatste de Steden *Dordrecht*, *Rotterdam*, en anderen, die aan de *Maas* liggen, vry wat meer dan *Amsterdam*.

Maar, eindelyk het zy zo! Het is ook eeniglyk voor het byzonder belang eeniger *Antwerpsche* Handelaars, dat alle de *Oostenryksche Nederlanden* in gevaar, en alle de Keizerlyke Erflanden in beweging zyn. — Om het belang van dezen of genen groten Deelgenoot in de Maatschappy van *Trieste*; om het belang van dezen of genen groten Deelgenoot in de Maatschappy van Asfurantie; om het belang van dezen of genen Financier, van dezen of genen groten Heer, die hun zyn geld heeft opgeschoten, en zyne bescherming toegezegd. Indien men antwoordt, dat het belang van een *Antwerpsch* Capitalist, door zekere natuurlyke aaneenschakelingen, het belang van alle de *Nederlanden*, van alle de Keizerlyke Erflanden in 't algemeen, wordt, zo antwoorden wy, dat het belang van eenige *Amsterdamsche* Kooplieden, of liever van eenige Burgers van *Middelburg*, van *Vlissingen*, van *Dordrecht*, van *Rotterdam*, door die zelve aaneenschakelingen, wordt het belang van de gansche Republiek, van 't uiterste gedeelte der Provincie *Groningen* af, tot aan de laatste grenzen van *Vlaanderen* toe. — Maar, laat ons, in de tweede plaats, eens toestaan, dat het belang der Kooplieden alleen staat. Leven deze Kooplieden niet onder de bescherming van het Souverain Gezag

dezer Republiek; en is dat plichtshalven zelve, als Souverain, niet gehouden hen te handhaven by 't genot dier Rechten, welke hun door de trouw der Tractaten bevestigd zyn? en wat zoude 'er van onze Republiek worden, indien men heden, om *Engeland* te begunstigen, moest afstaan van het Artikel van een Tractaat, het welk de vervoering van Scheepsbehoeften volkomen vry erkent; morgen, uit eerbied voor 't *Weener-Hof*, van een ander, het welk ons het sluiten van de *Schelde* verzekert; overmorgen van een derde, het welk ons zeker stelt enz.? — Zo 'er een tyd is geweest, in welken het belang der Kooplieden niets was in de ogen eeniger slechte Burgeren, eeniger lage en veil zynde zielen, in den boezem van ons Vaderland; deze tyden zyn, gelukkiglyk, voorby. De Natie, opgewekt uit de slaapziekte, waarin een langdurige vrede haar gedompeld had, is bereid, om, ten kosten van haar bloed en goed, de rechten, en bezittingen van den geringsten harer Burgeren te verdedigen: zy gevoelt, dat men niet enkel hare *belangens*, maar ook haare *eer* aanrandt; en dat eene Natie, met haar *aanzien* te verliezen, alles kwyt raakt. — En, waarlyk, welken rang zou onze Republiek onder de *onafhangelijke* Mogendheden van *Europa* bekleeden, indien zy aanstonds had moeten zwichten, en nederig de Roede kussen, die opgeheven wierd om haar te kastyden, in gevalle zy eenigen schyn maakte van weigering op de verklaring, *dat voortaan de Schelde vry was*; op deze verklaring, gedaan midden in den loop van onderhandelingen, in welken tot dien tyd nog nimmer daar van was gesproken, op de bedreiging, *dat de eerste Kanonschoot voor eene Oorlogsverklaring zou gehouden worden*? —

Dan, het schynt 'er in de ogen der Weener-Corrant-Schryvers, en in die van allen, welker zwetkende
ver-

verhandelingen dezelfde zaak onderschragen, dat de eer der Republiek eene beuzeling, en integendeel die der Hoge Regering te *Brusfel* zo tender zy, dat die gekwetst wordt door de vordering, dat, gedurende de vriendelyke onderhandelingen, uitdruklyk onder de bemiddeling van een achtbaar Hof aangevangen, ter vereffening aller verschillen tusfchen de beide Mogendheden hangende, niets nieuws in den ftaat der zaken te berde werde gebragt, en dat men, aan 's Keyzers zyde, ten minften, gedurende die korte tusfchenpozing, eerbiedige verbindtenisfen, die zyne Doorluchte Voorouderen 136 Jaren lang in waarde hadden gehouden.

Dus aangemerkt hebbende, hoe weinig recht de Schryver der *Weener Posttyding* heeft gehad, om te ftellen, dat in het gefchil over de fluiting der *Schelde*, het enkel aankwam op het byzonder belang eeniger *Amfterdamsche* Handelaars, mitsgaders, hoe ligt het vallen zoude, gefteeld zynde, dat het verwyt waarheid was, dit op de *Antwerpsche* Handelaars en hunne Befchermheeren te huis te brengen, zouden wy 'er misfchien nog kunnen byvoegen de bedenking, dat de belangens van alle de *Oostenryksche Nederlanden*, met betrekking tot de Vaart op de *Schelde*, al heel dezelfde niet zyn met die der Stad *Antwerpen*; en daartoe behoeft men enkel antevoeren het Request, door de Kooplieden van *Ostende* aan de Hoge Regering overgegeven. ——— Edoch, zonder ons langer met die voorloopige aanmerkingen op te houden, gaan wy liever over tot het Hoofdpunt: „ dat het „ 14de Artykel van het *Munstersch* Traaht, uit kracht „ van het welk de *Schelde* moet gefloten blyven, „ een band is, die tevens het recht der Natuur en de „ rechten aller Volken verkracht, zo als men zich in „ eene Courant der *Oostenryksche Nederlanden* uit „ „ drukt;

„drukt; dat die verbintenis alleenlyk de uitwerking
 „van misbruikte macht is, en niet langer bestaan
 „moet, dan zó lang de macht geduurt, waaruit de-
 „zelve herkomstig is; dat, de Republiek die meer-
 „derheid van macht kwyt zynde, ook de verplichting
 „ophoudt”.

Zodanig, ten minsten naar onze gedachte, is de
 zaaklyke inhoud van 't geen, ten dezen opzichte van
 de zyde der Brusselsche Hoge Regering is aange-
 voerd. Wat aangaat de gezegdens van anderen, om
 den grondregel te vestigen, „dat de Keizer gelyk
 „heeft om zich van de gelegenheid te bedienen, daar
 „hy thans de macht bezit, vermits zodanig de Staats-
 „Regel is, welke alle de Natien van Europa met de
 „daad omhelzen”, de rammeltaal, die zy bezigen,
 om zich van de schande van een zo verfoeilijk *Ma-
 chiavelismus* te zuiveren, is te belachlyk, om ernstig
 wederlegd te worden, en al te onverstaaenbaar, om zich
 de moeite te geven tot het begrypen van 't geen de
 Auteur met het ter neder te stellen zelve niet verstond.

Wanneer men nu voorgeeft, „dat het sluiten der
 „Schelde een band is, die tussens de Wet der Natuur
 „en de Rechten van alle Volken verkracht”, zo
 moet men ten minste onderstellen, dat de *Souveraini-
 teit* van die Rivier, in hare geheele uitgestrektheid,
 van *Antwerpen* tot aan de Zee toe, den Keizer toe-
 behore, naardien, ingevalle die *Souverainiteit*, voor
 een zeker gedeelte van de *Schelde*, zo over den eenen
 als over den anderen oever van die Rivier, aan de Re-
 publiek toebehoort, de gansche bewysreden vervalt;
 en zulks is ook, aan de zyde der *Staaten Generaal*,
 ten klaarsten betoogd, onder anderen, by derzelver
 Resolutie van den 24. Mei 1784. zo als wy in 't
 vervolg tonen zullen. — Maar laat ons eens voor
 een oogenblik toestaan, dat *Hun Hoog Mogende* het
 recht,

recht, om de *Schelde* te sluiten, niet oefenen, uit krachte der Souverainiteit, die hun over een gedeelte van dien Voed toekomt; wordt dan, door de afstand van een recht, het welk ons, uit krachte der Natuurwet toebehoort, *die Wet verkracht*? En hebben de Volken onder malkanderen het vermogen niet, om verbintenissen aantegean, by de welken een der onderhandelende Partyen, ten behoeve van de andere, afstaat, voor een gedeelte of voor 't geheel, van 't geen, dat haar anders, uit krachte van 't Recht zou toekomen, even als byzondere Personen dat bezitten? Indien het Burgerlyk Recht diergelyke verbintenissen tuschen byzondere Personen bekrachtigt, waarom zou het Recht der Volken die ook niet tuschen de Volken bekrachtigen? En behoeft men wel zeer bedreven te zyn in het Publieke Recht, om te weten, dat het voorname onderscheid, het welk men in die Wetenschap tuschen de Tractaten maakt, is, *dat sommigen eenvoudiglyk betreffen die dingen, tot welken men, door het Natuurlyke Recht, reeds verbonden was, en dat men, by anderen, zich tot iets meerder verbindt* (1)? De voorbeelden van deze laatste zyn niet zeldzaam; en 'er zyn zelf weinige Tractaten, die 'er niet in de eene of andere hunner voorwaarden opleveren (2). De *Franschen*, hebben, ongetwy-

(1) Dit onderscheid, door den Heer DE GROOT in zyn *Recht van Vrede en Oorlog*, II. B. 15. Cap. §. 2. gemaakt en op voorbeelden van alle eeuwen gegrond, is ook door alle Schryvers, die over het Publieke Recht hebben geschreven, aangenomen. En BURLAMAQUI, in zyne *Beginselfen van het Staatkundig Recht* IX. Cap. §. 13. brengt tot een voorbeeld by, *de verplichting van geen sterkens, op zekere bepaalde plaatsen te hebben; van niet te varen op zekere Zeeën; enz.*

(2) Het voorbeeld van de Haven van *Duinkerken* is een der meest bekenden: En, dewyl, by het laatste Vredes-Tractaat,

twyfeld, door dien zy zich te *Chandernagor* hebben ter neder gezet, uit krachte van de Wet der Natuur, het Recht, om zich aldaar tegen hunne vyanden te versterken, en echter hebben zy zich, by het laatste Vredes-
Tractaat verbonden, om 'er geen andere sterkte te hebben dan een Graft, om het water te lozen. De *Spaan-
 schen*, bezittende de Souverainiteit over de Baai van
 Hon-

taat, *Engeland* is genoodzaakt geweest, om afstand te doen van de bedingen, ten dezen opzichte, by de *Tractaten van Utrecht en Fontainebleau*, gemaakt, zo heeft de Heer *Linguet*, in zyne *Jaarboeken* gemeend, zich daarvan te kunnen bedienen. De Keizer, zegt hy, heeft gedaan 't geen alle andere Mogendheden, die in het zelfde geval waren geweest, zouden gedaan hebben --- en het geen wy zelven onlangs te *Duinkerken* hebben gedaan. --- De gelukkige omstandigheid heeft zich opgedaan; en wy hebben 'er ons van bediend. Zyn wy toen rechtvaardig geweest? de Keizer, zal dan ons navolgende zulks tegenwoordig insgelyks zyn. Zyn wy toen onrechtvaardig geweest? dan dunkt my dat men het dubbel zoude zyn met hem onze navolging te willen verbieden. --- Niets is lichter dan de beantwoording van die gewaande bewysreden. Heeft *Frankryk* ooit beweerd, dat de verplichting, om de Haven van *Duinkerken* te dempen, een band ware, die de Wet der Natuur en de Rechten der Volken verkrachte? Heeft dat Ryk immer *Memorien* doen overleveren, om te verklaren, „ dat de bedingen der *Tractaten van Utrecht en Fontainebleau* nietig waren; dat het voort „ aan de Haven van *Duinkerken* voor bevryd hield van alle „ verbintenis; en daarvan, zonder vertoeven, de *Vesting-
 „ werken* zoude herstellen? „ Nooit is 'er eene diergelyke verklaring van dezzelfs zyde geschied: nooit is men met grondbeginselen, die de heiligheid der *Tractaten* en de trouw der Volken openlyk aantasten, uit naam zyner *Allerchristelykste Majesteit* opgekomen. 'Er is tuschen dien Vorst en *Groot-Brittannien*, om andere redenen, oorlog ontstaan; en, dewyl alle onderlinge *Tractaten*, door deze *Vredebreuk* hunne verdere kracht hadden verloren, zo heeft de *Franfche Koon* haar voordeel gedaan met den zwakken staat, waarin *Engeland* zich, op het tydstip van 't sluiten van den *Vrede*, bevond, om zich te bevryden van eene indedaad bezwarende en verne-

Honduras, zyn zekerlyk, volgens de Wet der Natuur, bevoegd, om niet te gedogen, dat andere Natien daar hout kappen: zal men daarom beweren, dat het tegenstrydig beding, het welk moet worden toegeschreven aan de overmacht van *Engeland*, zal kunnen worden gefchonden, zo dra dat Ryk zal ophouden, de overmacht te hebben? Waartoe toch zoude de trouw der plechtigfte Overeenkomsten; waartoe de veiligheid der Volken gebracht zyn, indien het voortaan, om zich van die heilige banden te ontfiaan, genoeg ware, willekeuriglyk te zeggen: *zodanig een Arttykel is alleen toe te fchryven aan de overmacht: het is aan myne Voorouderen door den nood der omftandigheden afgeperst. Het verbindt my tot een verplichting, die my door het Recht der Natuur niet was opgelegd. Die overmacht, die nood der omftandigheden zyn niet meer voorhanden, derhalven treed ik weder in de uitoefening van 't Recht der Natuur; derhalven is het Tractaat vernietigd?* — Dusdanige beginfelen ftaande te houden, is den eenigen grondflag van de veiligheid der Volken omftoten; zulks is den eenigen band, die de Natien onderling kan verëenigen, of liever die haar kan

derende verbintenis. Indien de Keizer, om andere beweegredenen, der Republiek den Oorlog had aangedaan, en deze laafte, tot het uiterfte gebracht, hem om den vrede gefmeekt had, alsdan zoude het geval het zelfde geweest zyn. — Maar, deze beide gevallen thans gelyk te fteflen; te beweren dat de Keizer *Frankryk* daar in naaovolgt, daar *Frankryk* nooit, noch met woorden, noch met daden, zodanige gevaarlyke grondbeginfelen, als waarop de Hooge Regering te *Brusfel* zich grondt, heeft aangenomen, is een misbruik maken van het vertrouwen der Lezers; het is eene misleiding der goede trouw van het Publiek, door klinkende drogredenen en fnorkende bewoordingen.

kan verhinderen, om onophoudelyk aan hare onderlinge vernietiging te arbeiden, geheel en al verbreken.

Indien de *Souverainiteit* over de *Schelde*, van *Antwerpen* af, tot aan de Zee toe, aan den Keizer toebehoort; dan is het waar, dat het XIV. Art. van het Tractaat van *Munster*, van het natuurlyk Recht, ten nadeele der *Oostenryksche* en ten voordeele der *Vereenigde Nedrlanden* afgaat; doch het is onwaar, en volstrekt onwaar, dat het daar mede *strydt*, veel meer dat zulks hetzelfde *verkracht*. Dat Artyskel be- helst in zich zelve niets, waar door de plichten, door de Natuur voorgeschreven, geschonden worden; het bevat niets dat aangemerkt kan worden, als by de eerste wet der Natien, die van *recht* en *onrecht*, ver- boden. Het berooft, wel is waar, de *Oostenryksche* Onderdanen van voordeelen, welken zy zouden kun- nen genieten; van winsten, die zy zouden kunnen doen; doch legt op hen geen verbintenis, die *on- rechtvaardig* of *oneerlyk* is: veel minder is de sluiting der *Schelde* zodanig, indien men wel overweegt, dat zy niet uit gunst is toegestaan of bevestigd; dat de Voorvaders van *Joseph den II.* het genot hebben gehad, 't geen *Josephus de II.* zelf nog heeft, van die uitwerking der wederkerige verbintenissen, welken de Republiek heeft aangegaan, en welken zy getrouwelyk is nagekomen, als den prys van dezen *afstand*, of liever van deze *erkenntenis* van een recht, het welk verknocht is aan de Souverainiteit, door de Republiek bestendiglyk over beide de oevers van dit gedeelte der *Schelde*, gedurende den tyd van 136 jaren, geöfend.

Na dat wy, met alle mogelyke korthed, welke wy in dit Onderzoek op alle wyzen pogen te betrachten, hebben aangetoond, dat, indien men al wilde onder- stellen, dat de Souverainiteit over de *Schelde*, van

Antwer-

Antwerpen af tot aan de Zee toe , aan den Keizer toebehoort , echter daarom de verplichting van niet op deze Rivier te varen , offchoon een *bezwarend beding* zynde , niet ftrydt tegen het natuurlyk recht , veel min een *verkrachting der Natuur* zoude zyn : wy hebben 'er bygevoegd , dat het zulks vooral niet is , wanneer men in 't oog houdt , dat dezelve niet aan de Republiek als een gunst is toegeftaan. Wy zullen ten dezen opzichte niet breed uitweiden : wy zullen geenszins herinneren , dat de handhaving der *Pragmatique Sanctie* , door welker kracht het Huis van *Lotharingen* , uit den wankelelften ftaat , ten toppunt der menfchelyke grootheid is opgeklommen , onder anderen , de prys van deze inwilliging is geweest ; en dat , indien het fluiten der *Schelde* een *fchending* der Natuurlyke Wet zy , als dan ook *Joseph de II.* , door een gevolg van die *fchending* , thans de eerfte plaats onder de Vorften van *Europa* bekleedt : wy zullen 't verflag dezer gebeurtenisfen daar laten , vermits die in het eerfte gedeelte der genoegbekende Refolutie Hunner Hoog Mog. van den 3. November 1784. op fouverain gezag zo volledig en krachtdadig zyn voorgedragen , dat zy ieder onzydig Beoordeeler hebben moeten overtuigen. Edoch , wy zullen by die gebeurtenisfen eene eenvoudige bedenking voegen , die terftond in 't oog valt ; zo dit waar is , dat het fluiten van de *Schelde* een ongeoorloofd , een door zich zelf nietig beding is , een *fchending der Natuur* , gevolglyk eene inwilliging welke noch de Koningen van *Spanjen* , noch de Keizers het vernioen gehad hebben , tot nadeel van hunne Provinciën , te doen. Het zy eens zo ! maar , laat dan ook een ieder weder treden in dien ftaat , waarin hy voor dat verdrag was. Het is een regel van 't Burgerlyk Recht , dat , al wie de nietigheid van een verdrag , of een overmatige benadeeling voor-

wendt, dat geen moet weder geven, het welk hy zelve uit krachte van dat nul en nietig verdrag heeft genoten. *Qui vult restitui, restituat.* En waarom zoude deze Regel van 't Burgerlyk Recht tusschen byzondere Personen, ook geen Regel van 't Staatsrecht tusschen de Volken zyn? Hy is gegrond op billykheid, of liever op de strengste grondbeginselen van de Wet der Natuur, waarop men zich beroept. Hoe! *Karel de VI.* zoude in de Jaren 1731. en 1732. plechtiglyk afstand hebben gedaan van allen Koophandel, en van alle vaart tusschen zyne *Nederlanden* en de *Oost-Indien*; hy zoude hebben beloofd de volkomen uitvoering van het Tractaat van den Jare 1715. en van het Verdrag van den Jare 1718. by welken het Tractaat van *Munster* is bevestigd geworden, byzonderlyk voor het geen de *Schelde betrefst*, en de behoudenis der *Neder-schelde* aan de Republiek verzekert: Uit krachte nu van dezen afstand en van deze verzekering, zou de *Pragmatique Sanctie* gehandhaafd zyn geworden, ten kosten van het goed en bloed der *Hollanders*: Uit krachte van deze zelfde bedingen zou het Huis van *Lotharingen* zyn geworden Erfgenaam der uitgestrekte Staten, en dus Bezitter van de overgrote macht van 't Huis van *Oostenryk*: En tegenwoordig, nu het zelve zich in het geruste bezit van zo grote, zo kostelyke voordeelen ziet, zou deze macht, dié grootheid, aan dat Huis dienen, om der Republiek den prys der bewezene diensten te ontroven, en om willekeuriglyk (zonder haar zelf toetestaan hare bezittingen te verdedigen) te verklaren, dat de Voorwaarde, ten grondslage van de handhaving der *Pragmatique Sanctie* gediend hebbende, nul en van onwaarde was? En men zal, uit naam van den Kleinzoon van *Karel den VI.*, zeggen, dat zyn Doorluchtige Grootvader, toen deze naar midde-

len

len zocht, om hem zyne ryke nalatenschap te verzekeren; de onvervreemdbare Rechten zyner Onderdanen heeft weggegeven, en daardoor de *Natuur geschoonden*! En, ter gelyker tyd dat men grondbeginsels, zo honnende voor de nagedachtenis des geenen, aan welken het Huis van *Lotharingen* den rang, dien 't zelve onder de Souveraine Huizen der wereld bekleedt, verschuldigd is, staande houdt, zal *Joseph de II.*, het Doorluchtig Hoofd van dat zelfde Huis, de vruchten van deze *schending*, van deze inbreuk op de onvervreemdbare Rechten zyner Onderdanen, plukken! Tot welke gevolgen wordt 'er niet aanleiding gegeven, door een Systema, door de nood voortgebracht, ter verdediging eener onrechtvaardige zaak! — Welke grondbeginselen moet men niet vaststellen, om het zelve te staven; beginselen, rechtsstreeks aanlopende tegen de gemeenste begrippen, tegen het gevoelen van de meest geächte Schryveren; tegen het gedrag, zelf van de Doorluchtige Voorzaten van *Zyne Keizerlyke Majesteit*! Men moet inderdaad onderstellen, dat *Philips de IV.*, wanneer hy het XIVde Art. van het Tractaat van *Munster* bekrachtigde, niet wist, dat hy *het recht der Natuur schond*; dat *Karel de VI.* zulks niet wist, toen hy het bezit der *Nederlanden* op denzelfden voet aannam; dat hy zulks niet wist, toen hy het Tractaat van den Jare 1715. sloot; dat hy zulks niet wist, toen hy het Nader-Verdrag van den Jare 1718. aanging; dat hy zulks niet wist, by het teekenen van het Tractaat van *Weenen* van den Jare 1731. dat de Doorluchtige *Maria Theresia* zulks niet wist, daar zy het diepste stilzwygen in acht nam, omtrent deze schending van het Natuurlyke Recht, gedurende eene roemryke Regering van 40. Jaren; dat alle de Ministers van deze Vorsten zulks niet hebben geweten; en dat het voor de tegenwoordige Hoge

Regering der *Oostenryksche Nederlanden*, in den Jare 1784. bewaard was, deze ontdekking, om *de geschon-*
den Natuurwetten te wreken, te doen, en voor den
beruchten Schryver der *Annales Politiques* dezer *wraak*
ten dienst te staan.

By deze gelegenheid zy 't ons geoorloofd, eene
weleer gemaakte vergelyking kracht by te zetten:
„ Indien eenige Mogendheid, wie dezelve ook zyn
„ moge, eens aan *Deenmarken* verklaarde, dat hare
„ *schepen voortaan door de Sond* zouden varen, zonder
„ *aangeving te doen*, noch een *paspoort te nemen*, en
„ *dat de eerste Canonschoot*, dien men op dezelve deed,
„ zoude worden *aangezien*, als een *oorlogsverklaring*;
„ zoude men dan, indien het *Kasteel Cronenburg*,
„ of eenig *Deensch* Wachtschip, op 'de *Schenders* van
„ dien doortocht schoot, in een zodanig geval, be-
„ voegd zyn te zeggen, dat *Deenmarken* de *Aanval-*
„ *ler ware?* ” Wat is het antwoord, 't welk men te
Brusfel op deze welgepaste vergelyking geeft? —
Deze: *Dat men zich zoude bloot stellen voor het ver-*
wyt der verlichte Lezers, als men deze vergelyking
wilde bestryden; dat men zich zoude bepalen tot die *eenige*
Aanmerking, dat de Republiek niet kan heerschen
over de Schelde, in dat gedeelte, waarop het hier aan-
komt, dan door *gewapende Vaartuigen* enz. — Niets
is inderdaad gemakkelijker, dan een diergelyke we-
derlegging. Maar, waarin bestaat dan toch het on-
derscheid? Waarin schendt *Deenmarken* minder het
Recht der Natuur, als het den doortocht door de
Sond weigert aan allen, die de rechten, welken het
zelve hun oplegt, niet betalen, dan de Republiek doet,
wanneer zy insgelyks den doortocht der *Schelde*, tus-
schen de Forten *Lillo* en *Liefkenshoek*, die haar toe-
behoren, op beide de oevers der Rivier, sluit? Is het,
omdat zy 'er een Wachtschip heeft gehouden, om
haar

haar recht te doen gelden? Maar wie weet niet, dat 'er insgelyks een Wachtschip te *Cronenburg* is; dat 'er ook een is in alle Havenen, op alle Rheeden, om 'er het gezag van den Souverain te doen gelden; dat een Kasteel, Sterkte of Battery, op 't vaste land door winden en getyde niet altoos zo in staat is, die te doen eerbiedigen. Waar in bestaat dan het onderscheid? — Of, zo dat plaats grypt, is het zelve dan niet ten voordele van onze Republiek? — Het is toch een regel van het recht der Volken, dat hy, die meester is van de beide oevers der stromen, ook meester van de stromen zelven is, welke over het bedde, tusschen beiden die oevers, stromen. Nu is het onbetwistbaar, dat de *Schelde*, in dat gedeelte, 't welk het onderwerp van het geschil uitmaakt, loopt tusschen de Staatsche Forten *Lillo*, op den rechter-, en *Liefkenshoek*, op den linker-oever der Rivier; dat dit laatste Fort zelf is gebouwd door, en geheel in eigendom is gelaten aan de Republiek, om haar gebied over beide de oevers, in dat gedeelte der *Schelde*, te verzekeren. Hoeveel te meer is zy dan niet bevoegd, om, daar zy meesters is van de beide oevers van den doortocht, om denzelven, naar welgevallen, te openen en te sluiten, dan *Deenmarken*, wiens Souverain alleen heerscht over één van de oevers der *Sond*, door het Kasteel *Cronenburg*, terwyl *Helsingburg*, op den anderen oever, onder de Souverainiteit van *Zweden* is? — Of is de schending der Natuur aangedaan, daarin gelegen, dat de Republiek zich niet vergenoegt de Tolrechten te ontvangen op het Comptoir van *Lillo*, (hoewel men zich, aan de zyde des Keizers, onttrokken heeft aan deze onbetwistbare verplichting) maar dat zy den doortocht weigert aan alle Vreemde Schepen, uit zee komende of derwaards varende? Dan is het ook een band, die de Natuur schendt, wanneer,

neer, by de Conventie, den 7. September 1784. te *Warschauw* geteekend, Art. III. vastgesteld is: „ dat „ de Ingezetenen van *Dantzig* alléén het recht zou- „ dien hebben, om met de Koopmanschappen, die de „ *Wysfel* af uit *Polen*, alleszins naar *Dantzig*, en van „ daar door 't *Fahrwasser* gaan, door te varen, en „ met dezelve den *Zeehandel* te dryven; dat, daar- „ om *Zyne Pruisfche Majesteit* aan zyne Onderdanen „ op 't allerernstigste zoude verbieden, zich te ont- „ houden van allen *Zeehandel*, in 't doortrekken der „ Stad *Dantzig* en het *Fahrwasser*, enz.” *Catharina de II.* heeft dan, toen zy deze Voorwaarden aan de *Dantzigers* guarandeerde, omtrent de *Wysfel* zodanige beginfelen vastgesteld, die men omtrent de *Schelde*, uit naam van *Joseph den II.* haren Bondgenoot, afkeurt: En de grote *Frederik* heeft dan, toen hy, als Souverein van *Westpruisen*, afstand deed van de handeldryvende vaart, langs dat gedeelte van de *Wysfel*; toen hy zynen Onderdanen op 't ernstigste gebod, zich van allen *Zeehandel* op die stromen te onthouden; hunne onvervreemdbare Rechten daaraan opgecoëfferd: Hy heeft de *Wet der Natuur* geschonden; hy is in dezelfde onkunde geweest, als *Philips de IV.*, als *Karel de VI.*, als *Maria Theresia*, enz. — Doch, het is nutteloos zich langer optehouden met het wederleggen van een Systema, hetwelk alle Tractaten maakt tot een speelpop van het eigendunklykst welbehagen. — 'Er blyft voor ons over, met zekerheid te betogen, dat niet slechts, uit krachte van eene, wel is waar, bezwarende inwilliging, maar die echter overeenkomt met het recht der *Natuur*, met de gewoontens der *Natien*, met de erkenenisfen van alle de *Souverainen der Nederlanden*, gedurende den tyd van 136 Jaaren, maar zelfs uit krachte van een erkend en onbetwistbaar *Recht van Souvereiniteit*, de Republiek gerech-

rechtigd is, om den doortocht der *Schelde* te sluiten, voor allen *Buitenlandschen Zeehandel*.

Wy meenen, ingevolge de bereidsgemaakte Aanmerkingen, dat 'er weinige billyke en onpartydige Rechters zullen overblyven, die niet beslissen, dat, uit krachte van 't XIV. Art. van het Tractaat van *Munster*, de *Schelde* voor alle vaart, naar of uit zee, moet gesloten blyven: dit Artikel, offchoon *bezwarende* voor de Stad *Antwerpen*, behelst nochtans niets, hetwelk tegen het *Natuurlyke Recht* strydt; ook is de verplichting, om zich daarnaar te gedragen, uit naam der Voorzaten van *Joseph den II.* erkend, by uitdrukelyke Verdragen, aan welkers bedingen de Republiek, van hare zyde, allefins heeft voldaan. Al was dus zelf de sluiting van de *Schelde* een *Servituut*, waartoe het *Keizerlyk Grondgebied* verbonden was, ten voordeele van de *Republiek*, zo zouden wy nog oordeelen, dat de tegenwoordige eischen van de Hoge Regering te *Brussel*, niet minder onrechtvaardig en ongegrond, dan nieuw, en, tot op dit tydflip, ongehoord zyn; en dat hetzelfde onnut is, ten dezen opzichte; te twisten over de Vraag, of de *Schelde*, in dat gedeelte, het welk van de zyde der Republiek gesloten wordt gehouden, behoort onder de Souverainiteit van de Republiek of van den Keizer. Maar, dewyl toch de Rechten der *Verëenigde Nederlanden*, ten dezen aanzien, niet min klaar en duidelyk zyn, dan ten aanzien van de kracht van het XIV. Artikel van het Tractaat van *Munster*, zo willen wy eenigermate omstandiglyk bewyzen, dat geenszins, uit krachte van een *Servituut* (gelyk men zulks aan gansch *Europa* poogt diets te maken) de *Schelde*, van de zyde der *Staten Generaal*, gesloten wordt gehouden; maar, uit krachte van 't Recht van *Souverainiteit* over dat gedeelte der Rivier, 't welk zy, gedurende den tachtig-

tigjarigen oorlog, hebben bezeten; hetwelk zy by den *Westphaalschen Vrede* hebben behouden; en het welk, by de opgevolgde Tractaten, Overeenkomsten, en stilzwygende erkenenissen der Voorzaten van *Zyne Keizerlyke Majesteit*, ook als zodanig erkend is: waarna wy deze Bedenkingen zullen besluiten, met het beantwoorden der tegenwerping, getrokken uit de gewaande schendingen van het *Munsters* Tractaat, en met het maken van eenige algemeene Aanmerkingen over het gedrag van het Ministerie van *Brusfel* omtrent de Republiek, en over de uitwerkingen, die dit gedrag, voor het toekomende, kan hebben.

Dit ons Plan zynde, zyn wy van oordeel, niet beter te kunnen doen, om de Souverainiteit der Republiek, over het betwiste gedeelte der *Schelde*, te sta- ven, dan de *Staten Generaal* zelve te volgen, in hun Betoog van die Rechten, by hunne Resolatie van den 24. Mei 1784. vervat. *In de korte Schets der Rechten en Eischen van Zyne Keizerlyke Majesteit*, Art. V. was gezegd: „ Dat Zyne Majesteit begrypt, overeen- „ komstig met de Tractaten, te hebben het volle „ recht van volstrekte onafhangelijke Souverainiteit, „ over het gansche gedeelte der *Schelde*, van *Antwer- „ pen* af, tot aan het eind van het land van *Saftin- „ gen* toe. ” Maar zy, die de moeite willen nemen om de ogen op de Kaart te slaan, zullen zien, dat de *Staatsche Forten*, byzonderlyk *Lillo* en *Liefkens- hoek*, die recht tegen over malkanderen, op de oevers der *Schelde*, liggen, gelegen zyn tusschen *Antwerpen* en 't Punt van *Saftingen*. 'Er blyft dan overig te onderzoeken, of de Stromen, welke tusschen die twee Forten, en van daar tot aan *Saftingen* vlieten, be- horen tot de *Keizerlyke* of *Staatsche* Souverainiteit.

Omtrent dit stuk merken *Hun Hoog Mog.* aan: dat, van de zyde van *Zyne Keizerlyke Majesteit*, er-
 „ kend

den. Dewyl nu deze gewapende Vaartuigen, gedurende den oorlog aldaar, in groter getal, waren, zo wordt de plaats, nog heden ten dage, de *Vloot van Lillo* genoemd. Deze gewapende Vaartuigen verzekeerden de Republiek van de heerschappy over de *Neder-Schelde*, en sloten die Rivier zo sterk en strikt, dat het aan geen Vaartuig, hoedanig het ook was, geoorloofd wierd van *Brabant* op het *Staatsche* grondgebied te komen, noch die Rivier op- of aftebaren. Dus was men verplicht de Koopmanschappen en goederen, waar mede de Ingezetenen van beide de Grondgebieden, langs de *Schelde*, onder malkander handel dreven, over te schepen; dat is te zeggen: van een *Brabantsch* Vaartuig op een *Staatsch*, of, wederkeriglyk, van een *Staatsch* op een *Brabantsch* Vaartuig over te brengen. Voor de vryheid dezer *overscheping* werd 'er een Tonrecht betaald, op het Tol-Comptoir, zedert langen tyd, te *Lillo*, opgericht, of men vertoonde op dat Comptoir, een blyk, dat die rechten reeds betaald waren in de Haven der Republiek, waar het Schip uitgerust was: En, indien de Schippers of Kapiteinen der Vaartuigen weigerden hunne Koopwaren over te schepen, of het Tonrecht van dezelve te betalen, werden zy door de Wachtschepen daartoe genoodzaakt.

Nadat de *Staten Generaal* deze zaken erinnert hebben, merken *Hun Hoog Mog.* aan, dat zy nooit in dit bezit zyn gestoord geworden, en dat zy tot heden toe, zonder eenige tegenspraak, nooit opgehouden hadden, het Tonrecht te *Lillo* te doen heffen, onder bescherming van hun Wachtschip, tot dat zy in deze laatste dagen hetzelfde, op het aandrigen van *Zyne Keizerlyke Majesteit*, hebben te rug geroepen; even gelyk de *Keizer* 'er één hoger op de *Schelde*, by het Fort *Philippus*, houdt. Het is waar,

dat

dat in 't vervolg, en zell kort na 't fluiten van den *Munsterfchen Vrede*, *Hun Hoog Mog.*, om den Koophandel gemakkelyker te maken, het bevel, om de koopwaren overtefchepen, hebben ingetrokken, en toegestaan, dat zodanige Vaartuigen, die alleen gefchikt waren tot de *binnenlandsche Vaart*, en niet tot den *Zeehandel*, met hunne Ladingen voorby de *Vloot van Lillo* zouden varen; eene *vergunning*, die echter in den jaare 1665. herroepen werd, wanneer op nieuws werd bevolen, de Ladingen te doen *overfchepen*, om de smokkelaryen, die, by 't voorbyvaren der Vaartuigen, begaan werden, te beletten. Eenigen tyd daarna, is die Vergunning op nieuw toegestaan. Doch, 't zy de Schepen tot deze verplichting gehouden waren, of niet, dit is echter zeker, dat, zedert de eerfte jaren van den tachtigjarigen oorlog, tot aan den jare 1784. toe, dat is te zeggen, gedurende den loop van twee eeuwen, *Hun Hoog Mog.* de volle en onbepaalde Souverainiteit, over het gansche gedeelte der *Schelde*, van de *Kruys-fchans*, of ten minste van *Lillo*, tot aan het Punt van *Saftingen*, en van daar tot aan de Zee, hebben geöefend.

De *Staten Generaal*, dit een en ander hebbende opgehaald, merken al wyders aan, om hun Recht van Souverainiteit over de *Schelde*, van de *Kruys-fchans* tot aan *Saftingen*, en van daar tot aan de Zee, te flaven, dat hier de vraag niet gaat over een Recht, het welk geen anderen titel heeft, dan een dadelyk Bezit, van welk een Verjaring van één of twee eeuwen een Eigendom zoude hebben gemaakt; maar over een Recht van bezitting, het welk, even als alle de andere Domeinen der Republiek, haar toegekend en voor eeuwig verzekerd is geworden, zonder dat men haar in het genot daar van ooit ontrusten, noch ooit hinderen kan; eene Bezitting, derhalven, die het volle
Recht

Recht van Eigendom geeft, en welke, volgens de uitdrukkelijke woorden van het Tractaat, aan haar moet blyven *in alle gedeelten der Souverainiteit en Opperheerschappy*, zonder daarvan iets uitzonderen; en met dienzelven titel, als zy de Provinciën der *Verceenigde Nederlanden* houdt. Het is waar, dat, by het Tractaat van *Munster*, de Rivier de *Schelde* aan *Hun Hoog Mog.* in zulke uitdrukkelijke bewoordingen niet afgegaan is, als wel 's *Hertogenbosch*, *Bergen op den Zoom*, *Breda* en *Maastricht*: Maar indien men, ten aanzien dezer Plaatsen, zich niet gehouden heeft aan de algemeene uitdrukking van het *uti possidetis*, zulks is geschied, omdat men hare Onderhorigheden en hare Afschangelikheden moest bepalen, te weten, de *Meierey* van 's *Hertogenbosch*, het *Markgraafschap* van *Bergen op den Zoom*, de *Baronnie* van *Breda* en de landen omstrecks *Maastricht*, in het Tractaat genoemd. Deze Afschangelikheden moesten de Hooftplaats volgen, wie ook van de Contracterende Partyen dezelve, ten tyde der teekening, bezat; en gevolgelyk werd het eigendom van dezelve, by name en uitdrukkelijk, aan de Republiek toegekend, om dezelfde reden, om welke men by het LXVII. Art. zich voorbeheld de verdere omschryving van eenige plaatsen van *Vlaanderen*. Dezelfde onzekerheid, met betrekking tot de bezitting, had geen plaats, ten opzichte der *Schelde*; en, om deze reden, is de afstand der Souverainiteit over die Rivier, van de *Kruis-schans* tot aan de Zee, by het Tractaat begrepen geworden, in het algemeen *uti possidetis*, even als die van verscheidene Plaatsen, die, nimmer by name, aan de Republiek zyn afgegaan, zo als, onder anderen, *Lillo*, het welk men in het Tractaat niet zal vinden, dat immer in stellige uitdrukkingen, aan *Hun Hoog Mog.* is afgegaan; en evenwel wordt, by het LXVIII. Art. daarvan zelve melding gemaakt,

als

als Hun toebehorende: Waarom? Omdat zy in het bezit der Souverainiteit dier Plaats waren, en dat, volgens Art. III. het *uti possidetis* (dat is, het werkelijk bezit) ten tyde van het Tractaat, den grondslag en regel der onderlinge afstanden moest maken.

Indien nu deze eenvoudige en natuurlyke reden niet genoeg mogte zyn, ten betoge van het Recht van Souverainiteit *Hunner Hoog Mog.* over het betwiste gedeelte der *Schelde*, zou het XIV. Art. van het Tractaat van *Munster* 'er nog een ander bewys van opleveren. Daar wordt gezegd: *dat de Schelde, van de zyde der Staten, gesloten zal worden gehouden.* Maar waar moet die sluiting plaats grypen? 'Er is geen eenig gedeelte, noch plaats van die Rivier, ten dien einde, aangewezen. Derhalven is 't zeker, dat die Plaats, waar de *Schelde*, van de zyde der *Republiek*, gesloten moet gehouden worden, geen ander is, dan dat gedeelte, waarvan zy toen in bezit was, namelyk van de *Kruis-schans* tot aan *Saftingen*, en wel bepaaldelyk, de plaats genaamd de *Vloot van Lillo*; te meer, dewyl de *vier Forten*, op dat gedeelte der Rivier gebouwd, byzonderlyk tot deze sluiting dienden: En tot welk gebruik toch zouden deze Forten voor de Republiek gebleven zyn, dan alléén, om dezelve in staat te stellen, om aldaar dezelfde *Souverainiteit* te oefenen, welke zy 'er, gedurende den oorlog, bezeten had, en om aldaar, op die zelfde wyze, den doortocht te sluiten, als dezelve, tot dien tyd toe, daar gesloten was geweest? Daarenboven, was de *Schelde* altyd aangemerkt geworden, als behorende tot *Brabant*, en niet tot *Vlaanderen*; en, ten tyde, dat de Oorlog, door 't sluiten van den *Westphaalschen Vrede*, een einde nam, waren de *Staten* in 't bezit der Souverainiteit over dat gedeelte van *Brabant*, 't welk den *Oostelyken Oever der Schelde*, van *Lillo* tot aan Zee,

Zee, uitmaakt. — Eindelyk, merken de *Staten Generaal* nog aan, dat, indien het bezit der beide oevers eener Rivier het Recht van Grondgebied over het bedde en de stromen zelve geeft, zy de alleronbetwistbaarste Souverainiteit hebben over het gedeelte der *Schelde*, het welk men hun betwist, dewyl beide hare Oevers bezet zyn met hunne Forten, te weten, met dat van *Lillo* op den *Oostelyken*, en met dat van *Liefkenshoek* op den *Westelyken* Oever, welke beide Forten dezelve zodanig beheerschen, dat niets, zonder hunne bewilliging, daar voorby varen kan.

Na deze aanmerkingen, wederleggen de *Staten Generaal*, by hunne Resolutie van den 24 Mei 1784. (welke wy hier volgen) eene tegenwerping, die hun, van wegen de Hoge Regering der *Oostenryksche Nederlanden* was gemaakt; doch welker aanroering wy zo lang uitsstellen, tot dat wy, in 't vervolg van deze onze Bedenkingen, den juistten inhoud opgeven van alle de, van dien kant bygebrachte, redenen, en de Antwoorden, daarop van wegen de Republiek gegeven. Thans zullen wy 'er alleenlyk byvoegen, dat *Hun Hoog Mog.* ten deze opzichte erinneren, dat, toen in den jare 1648. de eigenaars der Polders (of lage Landen) van *Lillo*, *Stabroek*, *Sandvliet* en *Berendrecht*, dezelve wilden droogmaken, zy ten dien einde, behalven het Octroi, het welk hun door de Hoge Regering der *Oostenryksche Nederlanden* was verleend, ook de Goedkeuring verzochten van *Hun Hoog Mog.* en dat deze Goedkeuring aan hun ook wierd gegeven by Acte van dato den 24 April 1650. onder voorwaarde, „ dat de Dyken, die deze drooggemaakte Landen zouden omringen, gemaakt zouden worden, op zodanige wyze, als de Heer Prins van Oranje „ en de Raad van Staten zulks zouden gelasten; dat het „ hun

„ hun vry zoude staan, om sluizen te maken onder
„ het bereik der *Staatsche Forten*, op zodanige
„ plaatsen, als *Zyne Hoogheid* en de *Raad van Staten*
„ hun zouden bevelen; doch dat zy, indien men het,
„ van wegen de *Republiek*, nodig oordeelde, gehou-
„ den zouden zyn, een of twee Redouten, tot ze-
„ kerheid dezer Forten, te maken, en zodanige an-
„ dere Werken, als men zoude nodig oordelen, om
„ byzonderlyk de Forten *Lillo* en *Frederik-Hendrik*
„ te verzekeren. ” Wanneer, in 't vervolg, het ma-
ken dezer Werken werd overgelaten aan 't oordeel
der *Staten van Zeeland*, hebben zich de Eigenaars der
Landen onderworpen aan de verplichting, van geen
nieuwe Sluizen te maken, noch de Kaaijen te verho-
gen, dan met goedvinden van *Gecommitteerde Ra-*
den van Zeeland; en zyn wyders overéeng gekomen,
nopens verscheide andere nodige schikkingen, ter be-
scherming van de Forten der Republiek.

Uit alle de gebeurtenissen, door de *Staten Gene-*
raal, by hunne Resolutie van den 24. Mei 1784. inge-
roepen, trekken *Hunne Hoog Mog.* dan dit gevolg:
dat de *Republiek*, by het Tractaat van *Munster*, heeft
behouden den eigendom der Forten op de *Schelde*,
met het recht van opzicht en oppergebied over de
Stromen, vlietende tuschen deze twee Forten, ge-
schikt om dezelve te beheerschen. En zy beloven zich,
dat *Zyne Majesteit de Keizer*, hunne redenen rypelyk
overwogen hebbende, geen zwarigheid zoude maken,
hen te laten in een bezit, veel ouder dan het Tractaat
van *Munster*; een bezit, hetwelk hun door dat Trac-
taat was bevestigd, en dus veranderd in een vollen
vryen eigendom, waarin *Hun Hoog Mog.* ook nooit
waren gestoord, gedurende een tyd van 136 Ja-
ren; dat *Zyne Majesteit* dus het Wachtschip van
Hun Hoog Mog. deszelfs vorigen post zoude la-
ten

ten hervatten, welke het, zedert den Jare 1627, had gehad, het tydſtip, in 't welk men te *Lillo*, het Comptoir, ter heſſing van het Tonrecht op de *Schelde*, had aangelegd; 't welk reeds in wezen was, in den Jare 1589. dat is te zeggen, zedert omtrent twee Eeuwen, en welks beſtaan men nooit had wederſproken, noch by de bepaling der Grenſcheidingen van *Vlaanderen*, in den Jare 1664. noch by het ſluiten van het *Barriere-Tractaat*, in den Jare 1715. noch by het teekenen der nadere *Overeenkomst* van den Jare 1718. noch by de *Onderhandelingen* van den Jare 1738. noch zelf niet, wanneer de Reſolutie, by de *Staten Generaal*, in den Jare 1665. genomen, om op nieuw de Ladingen, by het aandoen van *Lillo*, te doen overſchepen, zo veel indruk in *Brabant* maakte, dat men 'er allen handel deed ophouden, en dat 'er verboden werd eenige Koopmanſchappen naar de *Vloot van Lillo* te brengen, of dezelyen van daar te gaan halen enz.

Dusdanig is de korte inhoud der redenen, welken de *Staten Generaal*, by hunne Reſolutie van den 24. Mei 1784. bybrachten, om hun *Recht van Souverainiteit* over de *Schelde* te ſtaven. Het kwam toen alleenlyk aan op den eisch, van de zyde des *Keizers* gedaan, by het V. Art. van het *Korte Tafereel*: „ dat het Wacht-
 „ ſchip voor het Fort *Lillo* liggende, voor altyd zou
 „ de moeten worden teruggetrokken, begrypende Zy-
 „ ne *Majesteit*, ingevolge van de Tractaten, te heb-
 „ ben het volle recht van volſtrekte en onafhangelijke
 „ *Souverainiteit*, over het gansche gedeelte der *Schel-*
 „ *de*, van *Antwerpen* af tot aan het einde van het
 „ Land van *Saſſingen* toe.” Het was, toen ter tyd, nog niet te doen om de *vrye Vaart der Schelde*: Dit toch was een eisch, waarmede de *Hoge Rege-*
ring der Oostenrykſche Nederlanden, eensklaps, in
 het

het midden der Onderhandelingen, van Plan veranderende, voor de eerste reize, opkwam, by een *Memorie*, den 23. Augustus 1784. overgeleverd. Inmiddels, nadien de *Souverainiteit* over de *Schelde* aan die Hoge Regering tot een grondslag van dien eisch moet dienen, zo kan het onderzoek, betrekkelijk tot het V. Art. van het *Kort Tafereel*, ook strekken, om over de gegrondheid of ongegrondheid van dezen nieuwen eisch te oordeelen, wanneer men tevens, uit inzicht van 't byzonder voordeel van eenige *Antwerpsche* Kooplieden, dreigt gansch *Europa* in vuur en vlam te zetten. Dus zullen wy, ten einde het *Publiek* in staat te stellen, om te oordeelen over het gewicht der redenen, waarop de *Antwerpsche* zaak, voor zo verre zulks de *Souverainiteit* over de *Schelde*, van *Antwerpen* tot aan *Saftingen*, betreft, is gegrond, opgeven een kort verslag van die redenen, welke van de zyde van het *Ministerie van Brusfel* worden bygebracht, tot staving van het V. Art. van het *Kort Tafereel*, by deszelfs Wederantwoord van den 18. Augustus 1784. en wy zullen 'er byvoegen de korte Bedenkingen, zakelyk getrokken uit de Resolutie van den 28. October daaraan volgende, waarby *Hun Hoog Mog.* op het voorgemelde Wederantwoord, nog nader antwoorden.

Het Recht van *Souverainiteit* over het gedeelte van de *Schelde*, van *Antwerpen* af tot aan *Saftingen* toe, gegrond zynde op het *bezit* en op het *eigendom*, zo heeft de Hoge Regering van *Brusfel* zulks beide betwist. Met opzicht tot het eerste, *men zoude moete hebben* (zegt dezelve) *om te begrypen, dat Hun Hoog. Mog. om hunne voorgewende Rechten over de Schelde voor Lillo te staven, als daden van bezitting kunnen bybrengen, vyandelyke daden, die zy op die Rivier hebben gepleegd, gedurende den Oorlog, die*

C

met

met den *Munsterschen Vrede* een einde heeft genomen: Op dezen voet zou de bezitting verre gaan en grote uitwerkingen hebben: Maar het is zekerlyk het oogmerk van Hun Hoog Mog. niet zich te bedienen van het voorbeeld van het geen geschiedde, en niet konde gewettigd worden dan door de *Wetten des Oorlogs*, om daarin te zoeken een grond van bezitting, ten nadeele der *Rechten van Zyne Majesteit*.

Ter beäntwoording van dit bewys, zou het genoeg zyn aantemerken, dat, indien voor het *Tractaat van Munster*, de *Staten Generaal* in het bezit waren van het gedeelte der *Schelde* van *Antwerpen*, of ten minste van *Lillo* af, tot aan *Saftingen* toe, uit kracht van het *Recht des Oorlogs*, dit *Recht* had opgehouden zodanig te zyn, en eene *wettige en in vollen Vrede gewettigde Bezitting* was geworden, door het *III. Art.* van het *Tractaat van Munster*, by hetwelke was bedongen; „ Dat de beide contracterende Partyen be-
„ houden zouden, het geen zy op dat tydſtip hiel-
„ den, en met volle recht gebruik maken van het
„ geen zy toen bezaten, zonder daarin, op wat wyze
„ ook, noch rechtsfrees, noch zydelings geſtoord
„ of gehinderd te kunnen worden.” De Republiek hield toen de *Neder-Schelde* in: Zy was in 't bezit van aldaar *Rechten van Souverainiteit* te plegen: En zal men tegenwoordig, na verloop van 136 jaren, zeggen; dat dit *bezit* plechtiglyk, by het *Tractaat van Munster*, als een *wettig Recht* erkend, — dat dit *bezit*, door verſcheiden opgevolgde *Overeenkomsten*, bevestigd, — dat dit *bezit* eindelyk, het welk noch de *Vorſten van den Spaanschen Tak* van het *Huis van Oostenryk*; noch die van den *Duitschen Tak*; noch de *Doorluchtige Moeder van Joſeph den II.* immer hebben tegengelproken, slechts een *vyandelyke daad* zy, die niet konde worden gewettigd dan

doy

door de *Wetten des Oorlogs*; even als of de wezenlyke erkenenis, by een Vredes-*Tractaat* gedaan, niet bestendigde en voltooide, dat geen, het welk eene *bezitting*, bevorens door het blote *Recht des Oorlogs* gewettigd, min bestendig of onvolkomen mogt hebben! Waar bleef de veiligheid der Volken, waar de rust van 't *Menschdom*, zo men eenmaal het tegengestelde grondbeginfel aannam, en het geoorloofd ware als nietig te beschouwen eene *bezitting*, erkend by een plechtig *Tractaat*, by menigvuldige *Verdragen* en het genot van anderhalve Eeuw; en zulks onder het voorwendfel, dat dit bezit oorspronglyk, alleen op eene *ryandelyke daad* en het *recht des Oorlogs* grond was.

Waarlyk, zo immer eenige *bezitting* onbetwistbaar was, is het die der *Neder-Schelde*, door de Republiek bezeten wordende. Het is dus, dat, by het *Barriere-*Tractaat**, uit welker kracht de *Staten Generaal* aan Keizer *Karel den VI.* de *Oostenryksche Nederlanden*, hun door *Frankryk* teruggegeven, overleverden, aan *Hunne Hoog Mog.* eenige Landstrecken afgegaan wierden, tot de *behouding van de Neder-Schelde*, en tot de *Gemeenschap tuschen Staatsch-Brabant en Staatsch-Vlaanderen*. Dus werd ook, toen de afstand van die zelfde streken is bevestigd en opgehelderd, door de overeenkomst van den 22. December 1718. uitdrukkelijk by het I. Art. gezegd, „dat de „ze afstand geschiedde, om de *Neder-Schelde* voor „de Republiek te behouden.” Dus is eindelyk, in de *Onderhandelingen*, die, in den jare 1719. te *Antwerpen*, gehouden werden, de *behouding der Neder-Schelde*, in eigendom voor de Republiek, meer dan eens genomen tot een grondslag, ter bepaling der *Grenzen*, door den Commisfaris zelyven, van wegens de Hoge Regering te *Brusfel*; en in een *Memorie*

door de *Keizerlyke Ministers*, den 20. April 1739. overgeleverd, wordt uitdrukkelyk gezegd: „ dat dit „ Punt (de eigendom der *Neder-Schelde*) reeds van „ de zyde der *Republiek*, was verkregen door de „ Bezittingen, die *Hun Hoog Mog.* hadden langs „ de *Schelde*, van het Fort *Frederik Hendrik* tot aan „ de *Kruisfchans*, dewyl zy, in dat gedeelte der *Ri-* „ vier de beide oevers bezaten, voorzien met Sterk- „ ten, zodanig, dat men, ten dien aanzien, niets „ meer konde verlangen. ” —

Om aan de *Republiek den eigendom der Schelde*, welk haar toebehoort, met het recht van *Souverainiteit* in het gedeelte, door de *Staatsche Forten* bezet gehouden, te betwisten, wordt, in het *Wederantwoord* van de *Hoge Regering te Brusfel*, van den 18. Augustus 1784. gezegd, dat men, van de zyde des *Keizers* voor zo veel het *Grondgebied* betreft, geen anderen titel konde toestaan, dan die zyn oorsprong heeft uit de *Tractaten* van 1648. en 1664. Het eerste (zeft men daar) bepaalt het, uti possidetis, voor zo veel het *Fort Lillo* aangaat, tot deszelfs omtrek. Het tweede staat aan de *Republiek* alleen af het *Fort Liefkenshoek* met 150 Roeden, aan de *Landzyde*: Aldaar wordt niets gesproken van de *Schelde*: De *Landzyde* bevat klaarlyk alle uitsluiting van de zyde der *Schelde*, waarvan men ongetwyfeld melding zoude hebben gemaakt, indien men gemeend had, vyandelyke daden, gedurende den *Oorlog*, op deze *Rivier*, gepleegd, ter goeder trouwe op een tyd van *Vrede* te kunnen toepassen: En, behalven dat het ten minsten iets zonderlings zoude zyn, de *Rechten*, welken de *Republiek* zich, ten dezen aanzien, zonder titel, toeëigent, te vestigen op het *XIV. Art.* van het *Tractaat van Munster*, even als of het *Grondgebied* van *Zyne Majesteit* moest dienen, of was beteekend geworden voor den zetel der middelen beftemd,

stemd, om soortgelyke schending van de Wet der Natuur te ondersteunen, zoude zodanig eene stelling daarenboven sryden tegen de woorden van dat XIV. Artikel: vermits de uitdrukking, gesloten van de zyde der Staten; in haren waren zin en in de eenigste beteekenis, welke men daaraan geven kan, genomen, natuurlyk en noodzakelyk, alleen betrekkeelyk is tot het geen in hunne macht was op hun eigen Grondgebied te doen.

De Republiek bedient zich ook inderdaad van geen anderen titel voor hare *Souverainiteit* op de *Schelde*, van de *Staatsche Forten* af tot aan *Saflingen*, dan alleen van de Tractaten van de jaren 1648. en 1664. — Maar moet men, om deze *Souverainiteit* te bepalen, tot den enkelen omtrek der Forten *Lillo* en *Liefkenshoek*, en om het bedde der Rivier, die tuschen die beide Forten stroomt, daarvan uitzonderen, het gezond verstand geen geweld aandoen, zo wel als den letter en den zin der Tractaten? Het is bekend, dat deze Forten geenszins sterke Plaatsen zyn, welker onderwerp kan zyn een vastigheid in een Vreemd Land te hebben, zo als het met *Gibraltar* in *Spanjen* gelegen is: Dezelve zyn toch niet anders dan enkele Forten, gansch niet geschikt, om een talryke Bezetting te bevatten en zichtbaarlyk tot geen ander gebruik bestemd, dan tot het geen zy tot nu toe gehad hebben, dat is te zeggen, om de *Schelde*, van de zyde der Republiek, gesloten te houden, en, uit kracht van den klaren en uitdrukkelyken letter der Tractaten, haar recht van *Souverainiteit*, over het beneden gedeelte van die Rivier, zo als dit aan de Republiek is toegekend, niet alleenlyk by het Tractaat van *Munster*, maar ook nog by de opgevolgde *Overeenkomsten* van de jaren 1715. en 1718. te bewaren. — En wat is dit toch voor een bewysreden? Het Fort *Lillo*

is eenvoudiglyk genoemd, onder het getal der Forten, welken de Republiek behouden zoude: Derhalven bepaalt zulks *het uti possidetis* alleen tot deszelfs omtrek. Men lette wel, hoe wy reeds te voren hebben opgemerkt, dat, uit krachte van het III. Art. van het Tractaat van *Munster*, het *uti possidetis* heeft gediend tot een grondslag en algemeenen regel van alle de onderlinge afstanden: By gevolg, indien het zeker is, dat, ten tyde van het sluiten van het Tractaat van *Munster*, de *Republiek* in bezit was van *Lillo*, en van het gedeelte der *Schelde*, door dat Fort beheerscht, zo volgt daaruit, dat dit gedeelte der Rivier werkelijk, by dat Tractaat, is afgestaan, en dat 'er geen uitdrukkelijke melding van hetzelfde is gemaakt, om dat het natuurlyk was, dat de afstand van het *Fort* medebracht den afstand der Stroomen, die deszelfs Muuren besproeiden. Het is toch onwederisprekelyk (en wy hebben het boven reeds aangemerkt) dat, ten tyde van 't sluiten van den *Westphaalschen Vrede*, de *Republiek* over deze Stroomen de Rechten van *Souverainiteit* oefende; dat zy, reeds in den jare 1589, aldaar een Comptoir ter betaling der Tolrechten had aangelegd; dat aan 't zelve Comptoir de Wachtschepen alle de Vaartuigen, die de *Schelde* op- of- afvaren wilden, aanhielden; dat zy dezelve noodzaakten hunne Ladingen overteschepen, enz. — Op dezelfde wyze is het gelegen met het Fort *Liefkenshoek*: By het Tractaat van den jare 1664. is dat Fort aan de *Republiek* afgestaan met 150 Roeden, *aan de Landzyde*: Maar sluit deze uitdrukking *aan de Landzyde* den eigendom der Stroomen, die de Muuren besproeijen, gelyk zy die van *Lillo*, recht daartegen over gelegen, doen, uit? Al wie het gezond verstand en de goede trouw geen geweld wil aandoen, zal eer toestaan, dat 'er geen gewag

wag is gemaakt van de zyde der *Schelde*, omdat het noodzakelyk was de grenzen van de Landzyde te bepalen, terwyl zy reeds van de zyde der Rivier waren bepaald. Inderdaad, wanneer men het *Fort* aftond, was het gansch natuurlyk, dat men ook de Stroomen, door dat *Fort* beheerscht wordende, aftond; en het was des te minder noodzakelyk zulks te zeggen, omdat de *Republiek* reeds in 't bezit was van dezen eigendom; maar van de Landzyde, waren de grenzen niet zeker: *Liefkenshoek*, op den *Westelyken* oever der *Schelde* was alleen een affcheiding van het *Oostenryksche Grondgebied*; en, by gevolg, kwam het te pas te bepalen, tot hoe verre zich de *Souverainiteit* van *Hun Hoog Mog. aan de Landzyde* zoude uitstrekken. — Voegen wy by dit gansch eenvoudige Antwoord nog ééne Aanmerking, die alles afdoet, en die hun allen, welke de Kaart raadplegen en de ligging der plaatfen naarspeuren, in 't oog valt. *Lillo* en *Liefkenshoek* liggen op beide de oevers der Rivier, juist recht tegen malkander over: Zy beheerschen dezelve beiden: En hun Geslacht houdt alles tegen, wat daar voorby wil, zonder hunne toestemming. Nu vragen wy den onpartydigen Lezer, waar 'er een voorbeeld is, dat de eene Souverain meester van beide de oevers eener Rivier is; en dat de andere Souverain meester is van de Stroomen, die tusfchen beide dezelve oevers vlieten? Wy vragen, of het by deze ligging noodzakelyk was, te bepalen, dat de *Schelde*, in dat gedeelte, aan de *Republiek* zoude toebehoren, daar, waar de twee oevers haar toebehoorden en bezet waren met hare Forten, hare Bezettingen, en haar Geslacht? Wy vragen of het niet een regel van het *Publieke Recht* is, dat Hy, die de Stroomen kan beheerschen door zyne *Batterijen* op het vaste land, gehouden wordt voor den Souverain over die Stroomen? Of

deze regel niet erkend wordt, zelf ten aanzien der Zee? Of dezelve dan niet des te meer plaats moet hebben, ten aanzien van een Rivier, welker beide oevers aan een en denzelfden Souverain toebehoren? En of men, by gevolg, *Europa* niet misleidt, als men hetzelfde zoekt diets te maken, dat de sluiting van de *Schelde* een Servituut is, hetwelk men gelegd heeft op den Keizer over zyn eigen Grondgebied?

In dezen zin nochtans wordt door den Schryver van het *Wederantwoord* van de Hoge Regering te *Brusfel* gezegd, dat *het zonderling zoude zyn de Rechten, welken de Republiek, zonder titel, ten dezen aanzien, inroept, te gronden op 't XIV. Art. van het Tractaat van Munster, even als of het Grondgebied van Zyne Majesteit moest strekken of aangewezen worden, als den zetel der middelen, bestemd, om deze soortgelijke schending van het Recht der Natuur te staven.* Wy zullen hier niets zeggen nopens deze laatste uitdrukking, also wy by ons zelve zeer wel overtuigd zyn, dat, indien al zelf de sluiting der *Schelde* plaats had, op het Grondgebied van *Zyne Keizerlyke Majesteit*, zulks alsdan eene *bezwarende voorwaarde* zoude zyn, doch die echter, noch de Wetten der Natuur, noch het Recht der Volken, noch de Gewoontens der Natien ergens in zoude schenden: Maar dit is al wederom een onderstelling, die wemig overeenkomt met de waarheid, dat *het Grondgebied van Zyne Majesteit de zetel van deze voorgewende schending is.* Niet alleen behoort *Liefkenshoek* tot het Grondgebied der *Republiek*, maar zelf zyn, door het Tractaat van den jare 1718. de *Polder van den Doel en de Landen*, langs de *Schelde*, tuschen *Liefkenshoek* en *Saftingen* gelegen, in eigendom en in volle en gehele Souverainiteit aan *Hun Hoog Mog.* afgestaan. En waarom: —
Om aan de *Republiek* te behouden de **NEDERSCHELD**

DE. (dat is te zeggen de *Schelde* van het Fort de *Parel* tot aan de *Zee*) — Als men zo vele gebeurtenissen en uitdrukkelijke Overeenkomsten ziet, is het moeielijk te begrypen, hoe men, van de zyde der Hoge Regering te *Brusfel*, zo vele bewysredenen heeft kunnen voortbrengen, en losse stellingen wagen, die zo klaarblykelyk en rechtsstreeks tegen makanderen aanlopen.

Doch niets verwekt meer verbazing, dan de onbillykheid dier Hoge Regering, wanneer men het gedeelte van haar *Wederantwoord*, belangende de *Schelde*, vergelykt met het Verhaal, hetwelk dezelve heeft in 't licht gegeven, omtrent het voorval met de *Keizerlyke Brik*, genaamd: de *Verwagting*, Kapitein van *Pittenhoven*. De voorn. Regering beweert, in haar *Wederantwoord*; „ dat de „ uitdrukking, *gesloten van de zyde der Staten*, by het „ XIV. Art. van het Tractaat van *Munster* vermeld, „ genomen in haren waren zin, en in de eenige be- „ teekenis, die men daaraan geven kan, natuurlyk en „ noodzakelyk betrekkeelyk is tot het geen in der „ *Staten* macht was om op hun eigen Grondgebied „ te doen. ” En dat zelve Grondgebied strekt zich, volgens het zelve *Wederantwoord*, niet verder uit, dan van *Saftingen* tot eenige mylen beneden *Lieskenshoek*, tot aan de *Zee*. Dus zoude men zeggen, hebben de *Staten* ten minste de macht, om de *Schelde* te sluiten, beneden *Saftingen* in de Stroomen, die ongetwyfeld tot hunne *Souverainiteit* behoren. Maar neen! Zy hebben zelf dat recht nog niet. De *Brik*, genaamd de *Verwagting*; komende van *Ostende*, om de *Schelde* optevaren, tot aan *Antwerpen*, is door de *Staatfche* Schepen aangehouden, beneden *Saftingen*, en gebracht naar *Vlissingen*. Wat zegt nu de Hoge Regering der *Oostenryksche Nederlanden*, in haar

Verhaal? Erkent zy, dat, ten minsten in dit geval, de *Republiek* een wettig gebruik heeft gemaakt van het recht, hetwelk haar, by het Tractaat van *Munster*, verzekerd was? Neen! „want (zeft zy) „dat gedeelte der *Schelde* (de *Hont* genoemd, het „welk van *Saßingen* tot aan *Zee* loopt) moet in „alle opzichten gehouden en aangemerkt worden, als „de volle *Zee*.” Dus heeft (volgens de beginselen te *Brusfel* vast gesteld) het Tractaat van *Munster* aan de *Staten* het recht gegeven, om de *Schelde* te sluiten, maar niet boven *Saßingen*, omdat dit het Grondgebied des Keizers is; ook niet beneden *Saßingen*, omdat dit gedeelte der *Schelde* gehouden moet worden voor de volle *Zee*: Derhalven komt het slot ten laafften daarop uit, de *Republiek* heeft het recht, om de *Schelde* gesloten te houden; doch de plaats, om dat recht te oefenen, is nergens te vinden. De *Brik*, genaamd de *Louis*; is ten onrechte aangehouden, omdat het gedeelte der *Schelde*, tusfchen het Fort de *Parel* en *Saßingen*, den Keizer toebehoort: En de *Brik*, de *Verwagting*, is ten onrechte aangehouden, omdat het gedeelte der *Schelde*, beneden *Saßingen*, is te houden voor de volle *Zee*; en, indien de *Staten* ooit de Verbrekers van het Tractaat van *Munster* hebben kunnen aanhouden, is zulks ongetwyfeld geweest op ingeeelde, doch nergens te vinden zynde plaatsen. — Van zulke Bewysredenen heeft men zich bediend, om de *Republiek* te ftoren in een bezit van byna twee Eeuwen; bewysredenen, welke (het zy ons geoorloofd het vrymoedig te zeggen) den allerverachtelykften voorftander van haarkloovery zouden ontëeren; en met welken men echter stoutelyk voor den dag komt, uit naam van een *Vorst*, nog minder aanzienlyk om den doorluchtigen rang, dien Hy aan 't hoofd der *Souverainen* van *Europa* bekleedt, dan

aan om zyn liefde tot de deugd; om zyne achting voor het Menschdom in het algemeen; en om zyne andere persoonlyke deugden.

De wyze, op welke men zich te *Weenen* heeft uitgelaten, over den tegenwoordigen twist, tusſchen de Hoge Regering te *Brusſel* en de *Republiek*, ons ongevoelig gebracht hebbende tot een grondig onderzoek van het voorname verschil, hetwelk de *Schelde* betreft, zullen wy thans dit onderzoek beſluiten; alleenlyk zullen wy met weinige woorden opgeven het overige der Bewysredenen, door die Hoge Regering bygebracht, in deszelfs *Wederantwoord* van den 18. Augustus 1784. Men zegt daar: *Wat betreft het aangehaalde in het Antwoord der Staten Generaal, bevattende het Historisch Verhaal van het geen de Republiek in den jare 1665. heeft verricht, om een Tol-Comptoir aan den gang te houden, hetwelk zy te Lillo, gedurende den oorlog, had opgerecht, deswegens kan men niet nalaten, alhier optemerken, dat het geen toen gedaan is, niet heeft kunnen worden gedaan, dan met overtreding van het Tractaat; en dat, noch uit zodanige Gebeurtenisſen, noch uit het geen met der daad, 't zy toen, of in de omſtandigheden van de onderlinge Verbintenis voor de gemeene zaak, is in 't werk geſteld; noch uit het geen, dat in die omſtandigheden, verzuimd mogte zyn, van wegen hun, die van de zyde van de Voorzaten van Zyne Majesteit, hadden behoren te waken voor zyne Rechten en voor zyne Souverainiteit; eenigen titel voor de Republiek kan ontſtaan, om die zelfde ondernemingen te vereeuwigen. — Indien de Republiek, na den Vrede, had voortgegaan het Comptoir te Lillo aan den gang te houden, zonder een titel, welke het geen zy daaromtrent, gedurende den oorlog, had gedaan, bevestigde, zou misſchien het bezit, waarin zy is, om Tolrechten te heſſen*

fen van alle Vaartuigen, die de *Schelde* bevaren, voor gebrekkig, in *deszelfs oorsprong*, kunnen worden aangezien, en, in dit geval, zoude men nog hebben kunnen onderzoeken, of een bezit, zonder titel, wel is waar; maar, gedurende anderhalve Eeuw, aangehouden; onder de Volken geen verjaring maakt, die de plaats bekleedt van een dadelyken afstand? Maar hier heeft juist het tegendeel plaats. Het Tractaat van *Munster* heeft uitdrukkellyk aan de *Republiek* verzekerd alle de bezittingen, die zy inhield, en alle de Rechten, die zy oefende, ten tyde van deszelfs Sluiting; daarenboven is het Fort *Lillo* daarby aan de *Staten* afgestaan, klaarblykelyk voor het gebruik, waartoe hetzelfde voor en na dien tyd heeft gediend. En, daar de titel, op welken de Rechten der *Republiek* gevestigd zyn, zodanig is, kan men dan vervolgens geloven, dat even dat zelfde Tractaat tot in den jare 1784. kwalyk begrepen is geworden, door allen, die sedert het jaar 1648. van wegen de Voorzaten zyner *Keizerlyke Majesteit* gelast zyn geweest, voor derzelver Rechten en Souverainiteit te waken? Heeft eene zo vreemde stelling, zelf een schaduwe van waarschynelykheid? En heeft hy, die het eerst zodanige redenen heeft uitgevonden, niet bespeurd, dat hy op dien voet de eer der Doorluchtige *Voorvaders* van zyn *Meester*, alsmede van alle de *Ministers*, die hun, gedurende 136 jaren, hebben gediend, kwetste? en dat hy dezelve des te nuttelozer kwetste, dewyl zulke redeneringen niemand kunnen bedriegen, dan die wel bedrogen willen zyn.

Volgens dezelfde gronden, valt het niet moeielyk een Wederantwoord te geven op dat geen, hetwelk de Hoge Regering te *Brussel* heeft voortgebragt, op de bewysreden, genomen uit de erkenenis der Eigenaars van de Polders van *Lillo*, *Stabroek*, *Sandyliet*, en

Be.

Berendrecht, waar van wy reeds hebben gesproken:
„ Eveneens (zegt haar antwoord) is het gelegen daar
„ mede, dat het antwoord verrichtingen opgeeft, ge-
„ daan door Geërfden van de Polders, even of daar
„ uit voortvloeide eene erkenenis der Rechten,
„ welke de Republiek vordert. — Het is geenszins
„ het begrip zyner Majesteit, om ten nadeele zyner
„ Rechten te laten gelden, noch dergelyk soort van
„ bedryven, noch de verweldigingen van tyd tot
„ tyd op zyn grondgebied uitgebreid; noch het geen
„ men poogt te vestigen op de beweegreden en uit-
„ drukking van 't geen ten allen tyden in gebruik is ge-
„ weest; noch de gevolgtrekkingen uit het stilzwygen
„ van de *Souverainiteit der Oostenryksche Nederlanden*,
„ in andere omstandigheden: *De Keizer* heeft te hoge
„ gedachten van de rechtvaardigheid, en de gevoelens
„ van *Hun Hoog Mog.*, om te kunnen denken, dan
„ dat zy, tegen zyne rechten, daden of bedryven van
„ dien aart zouden willen inbrengen.”

Indien *Hun Hoog Mog.* genen anderen titel voor hunne
rechten hadden, dan *dat geen, het welk ten allen tyde ge-
bruikelyk is geweest*; dan *het stilzwygen der Souverainen
der Oostenryksche Nederlanden, sedert anderhalve eeuw*,
dan *de daden der Eigenaars van de in geschil zynde
Polders*, zo zoude het reeds zeer twyfelachtig zyn,
(dit durven wy zeggen volgens de achtbaarste Schryve-
ren in het *Publieke Recht*) zoude het reeds zeer twy-
felachtig zyn, of een lange reeks van diergelyke be-
dryven, geen volledig bewys van hunne rechten zou-
de opleveren, in geval de oorsprong derzelven niet be-
kend ware; of wel een verjaring, in geval de bezit-
ting in den aanvang gebrekkig ware geweest. Indien
men niet eindelyk eene bepaling stelt, waar by de vor-
deringen onder de Volken ophouden, indien de Mo-
genheden, naar vollen asloop van eeuwen, oude aan-
sprake

spraken, oude rechten kunnen oproepen, dan schiet 'er voor de rampzalige Volken geen hoop van rust meer overig, en de onderdanen zullen onophoudelyk de speelpop der heerschzucht, der grilligheid en der rusteloosheid der Souverainen zyn. — Maar de Republiek behoeft zich niet te behelpen met grondbeginselen, welke het belang van 't Menschdom, en de liefde tot deszelfs rust allen Volken zo dierbaar moet maken: Zy heeft eene bezitting, gevestigd op de duidlykste bewyzen, op een plechtig Tractaat, op vernigvuldigde Verdragen, die dat bevestigd hebben; op de *gebruiklykheid van alle tyden*, op het *stilzwygen van alle opgevolgde Souverainen der Oostenryksche Nederlanden*, op de uitdrukkelyke bekentenis hunner Staats-Dienaaren en Commisarisfen; byzonderlyk in de onderhandelingen van den jaare 1739, op de bedryven der Eigenaars en Inwoners des Lands zelve. En, na zo vele bewyzen, na zo vele uitgedrukte of stilzwygende getuigenissen, durven de Burgeren der Republiek zich van des Keizers rechtvaardigheid, van zyne zucht tot billykheid en waarheid, beloven; dat zyne *Keizerlyke Majesteit*, ten eenigen dage nog erkennen zal, hoe zeer men zyne vroomheid verschalkt heeft in het gansch beloop dezer zake, in haren oorsprong eeniglyk te wyten aan de eigenbatige bedoeelingen eeniger byzondere Personen.

Het smert ons, het te moeten zeggen; maar wy denken, dat de Opsteller der Memorien, van welke de Hooge Regering der *Oostenryksche Nederlanden*, overgeleverd, zelf inwendig overtuigd is geweest van de geringe gegrontheidheid zyner bygebrachte redenen. Indien inderdaad het Tractaat van *Munster*, aan de *Republiek* niet verzekerde de rechten, welken men haar betwist, indien deze rechten niet bevestigd waren geworden, door opgevolgde Overeen-

kom;

komsten, door de Erkentenisten van de Vorsten der *Oostenryksche Nederlanden*, van hunne *Ministers*, en van hunne *Onderdanen*, wat behoefde men dan deszelfs toevlucht te nemen tot een bewysreden, die de plaats van alle anderen bekleedt; of liever van welke men zich bedient, wanneer men geen bondige redenen meer kan bybrengen? Naamlyk: dat de *Republiek* het Tractaat van *Munster*, van hare zyde, heeft geschieden, en het, by gevolg voor *Zyne Keizerlyke Majesteit* niet meer verbindende is. „ Het zoude onmogelyk zyn, ” (wordt 'er in het Wederantwoord van den 18. Augustus 1784. gezegd) „ van de zyde des *Keizers*, niet uittedrukken het vertrouwen, waarin *Zyne Majesteit* moet zyn, dat *Hun Hoog Mog.* zullen erkennen, dat, na de verscheiden inbreuken en overtredingen, die zy zelve hebben gedaan, op- en van de byvallige en ondergeschikte bedingen van dat Tractaat, vooral in 't geen, dat den Koophandel en de Scheepvaart betreft; het zoude te verre afwyken van hunne billykheid, om te onderstellen, dat *Zyne Majesteit* verbonden ware, zich te houden aan 't geen dat, tot deze onderwerpen betrekkeelyk, by het gezegde Tractaat is vastgesteld. ” Men heeft van de zyde der *Oostenryksche Nederlanden*, op een nog veel beslissender toon, den *Gordiaanschen Knoop*, in plaats van dezelve te ontknopen, doorgelaten, met te zeggen: „ De *Keizer* beschouwde, en was, sedert langen tyd, bevoegd, dusdanig te beschouwen, het XIV. Artikel van het Tractaat van den 30 January 1648; gelyk ook alle die, welke betrekkeelyk zyn tot den Koophandel en de Scheepvaart van deze zyne Landen, als vernietigd, ter zake dat de *Republiek*, van hare zyde, niet was nagekomen enige der Artikelen, wederkeriglyk bepaald, ten voordeele van die zelve

„ zy-

„ zyne Landen, zo by het gemelde Tractaat, als by
 „ die, welken *Keizer Karel de VI.* bewogen hadden
 „ om zich naar dezelve te gedragen. Deze Stelregel,
 „ welke volmaaktelyk overéénstemt, met de onveran-
 „ derlyke beginselen van het Recht der Volken, vol-
 „ gens welken de Tractaten, de eene der contracte-
 „ rende Partyen niet verder verbinden, dan voor zo
 „ verre de andere Party dezelve, van hare zyde,
 „ nakomt, en getrouwelyk ter uitvoer brengt, gaf
 „ aan *Zyne Majesteit* het recht, om de *Schelde*,
 „ als reeds geöpend, te beschouwen; en het beding
 „ van het XIV. Art. van het Tractaat van den 30
 „ January 1648. en ook alle de bepalingen, betreffen-
 „ de de Scheepvaart en den Koophandel, als reeds
 „ verdoofd; ja, geheel te niet gedaan. Men spreekt
 die beginselen van het Recht der Volken niet tegen,
 op welken de Hooge Regering te *Brussel* zich be-
 roept: Maar, als men dezelve toepasfelyk wil ma-
 ken, moet men ten minsten die punten opgeven,
 waarin de verbrekingen van het gemelde Tractaat be-
 staan; de bezwaren opnoemen; betering van dezelve
 vragen, en daarop aandringen; en als dan zou, na ge-
 dane weigering van eene behoorlyke voldoening, het
 Tractaat door de beledigde Party, als niet verder ver-
 bindende kunnen worden aangemerkt. — Maar wel-
 ke zyn hier de inbreuken door de *Republiek*, op het
 Tractaat van *Westphalen* gedaan? Welke bezwaren
 heeft men opgenoemd? Wanneer heeft men zich daar
 over beklaagd? Wanneer heeft men deswegen betering
 geweigerd? Van twee zaken moet ééne waar zyn:
 Deze bezwaren zyn, of in het *Kort Tafereel der*
Rechten en Eischen van Zyne Majesteit den Keizer,
ten laste der Staten Generaal vervat; of zy zyn daar
 in niet te vinden. Indien zy daar in niet zyn vervat,
 zo moet men nu vragen, waarom men, in dat *Tafe-*
reel

reel, over deze verbrekingen niet heeft geklaagd? Men heeft daarin wel plaats gegeven aan oude schuld-vorderingen van enkele Particulieren; en men zoude de wezenlykste belangen van den Staat aldaar hebben over 't hoofd gezien! Men had vriendelyke Onderhandelingen begonnen; des, zo ooit, was het toen de tyd, om betering te vorderen van deze inbreuken; maar niet, om zich, juist op het tydstip der Onderhandelingen, met de daad zelve te ontfiaan van de banden van een tot hier toe nagekomen Tractaat. — Indien, integendeel, de verbrekingen, waarover men klaagt, doch welken men niet duidelyk opgeeft, in het *beknopt Tafereel* zyn vervat, waar blykt het, dat men geweigerd heeft, om dezelve te beteren? Wel verre van zich de gevoeligheid van een der geächteste Naburen op den hals te willen haalen, zo hadden *Hun Hoog Mog.* door hun gedrag, voor en gedurende de Onderhandelingen te *Brusfel*, getoond, op welk een hoog prys zy zyne vriendschap en genegenheid stelden. Het Antwoord, 't welk zy gaven op het *beknopt Tafereel*, by hunne Resolutie van den 18. Juny 1784. draagt overal het kenmerk hunner eerbiedige en vriendelyke neigingen: Op elk Artikel, verklaren zy, bereid te zyn, om *alle mogelyke toegenenheid* voor Hem te tonen; en dat zelf in zodanige punten, welken *Zyne Majesteit*, naar het striktste recht, niet zoude kunnen vorderen. — Nadat men, gedurende een lange reeks van jaaren, met de Doorluchtige Voorzaaten van *Zyne Majesteit* in de volmaaktste eendracht heeft geleefd; nadat men aan *Zyne Majesteit* zelve, in de zaak der *Barriere*, ook zelf in den loop der vriendelyke Onderhandelingen, zo menigvuldige blyken van toegenenheid en inschikkelykheid heeft gegeven, zo valt het zeer hard; ja het is ongehoord, zo min rechtvaardige verwyten te moeten ontvangen, en zo min verdiende

behandelingen, onder voorwendzel van recht, te ondergaan.

Na het onderzoek van alle de redenen, door de Hoge Regering te *Brusfel* bygebracht, om hare eischen, met betrekking tot de *Schelde*, te rechtvaardigen, blyft 'er nog maar ééne overig, waarvan wy tot nog toe niet hebben gesproken: Deze is inderdaad niet opgegeven, in eene eenige der *Memorien* by de *Onderhandelingen* overgeleverd; maar men vindt dezelve in 't stuk, 't welk men der wereld heeft medegedeeld, by wyze van eenen *rondgaanden Brief*, uit naam des *Keizers*, den 23. October 1784. aan alle deszelfs *Ministers* by vreemde Hoven geschreven. Daar zegt men: „ De gedaante der algemeene zaken „ van *Europa*, is thans zo verschillende van die, „ welke by het sluiten van 't *Munstersche* Tractaat „ plaats had, dat het openbaar is, dat het beding van „ dat Tractaat, hetwelk de *Schelde* betreft, in dit „ oogenblik wezenlyk zonder voorwerp is. „ Even die zelfde redenering wordt te berde gebracht in het Artikel der *Wener-Posttyding*, dat tot deze Bedenkingen aanleiding heeft gegeven, wanneer men daar spreekt van *veranderingen, door de opvolging der tyden in de gesteldheid van zaken voortgebracht*. — Maar behoeft men zich met de oplossing van deze bewysreden wel optehouden? Daar twyfelden wy aan; en meenen dat de minst kundigste onzer Lezers overtuigd is, dat het voortaan nutteloos is om Verbonden te maken, wanneer, om zich van derzelver banden te ontslaan, het genoegzaam zal zyn, te zeggen: *De gedaante der zaken is niet meer dezelfde: Het Tractaat is tegenwoordig zonder voorwerp: By gevolg is het niet meer verbindend*. Het Tractaat van *Munster*, van het welke men dus, met een enkelen pennetrek, een zeer wezenlyk Artikel vernietigt, heeft de Vryheid en de

On-

Onafhangelykheid der *Republiek* geguarandeerd: De *Westphaalsche Vrede* is insgelyks de voorname grondslag, waarop de *Constitutie van het Keizerryk rust*. Laat ons dan ook het zelfde beginsel eens op het gansche *Ligchaam van den Staat van Duitschland* toepassen: Wac zal 'er uit voortvloeijen? Dat dit aloude Gebouw op zyne grondslagen zal instorten: Want 'er is, om het te doen waggelen en ten gronde om te keren, niet dan deze redenering nodig: „ De *Constitutie van het Keizerryk*, zodanig als dezelve in de „ *Middel-eeuw* is ingericht, en, na langdurige Oorlogen, door den *Westphaalschen Vrede* eene vastigheid „ bekomen heeft, is baarblyklyk zonder voorwerp: „ Het is slechts een overblyffel van het oude *Leenbestier*: Door de onderscheiden bresfen, die het verloop der Eeuwen aan dat *Gothische Gebouw* heeft „ toegebracht, (bresfen, door de Tractaten van *Munster* en *Osnabrug* slechts gebrekkelyk gestopt) is 'er „ niets meer van overig gebleven, dan een nutteloze, ongeschikte en niet samenhangende klomp; „ een *Ligchaam* zonder orde, zonder regelmatigheid: „ met één woord, de gedaante der zaken is gansch „ en gaar verschillende van het geen zy was, ten tyde „ der *Gouden Bulle* en der *Wetten*, die men voor de „ *Grondwetten* des *Keizerryks* houdt. Men moet „ de zaken weder in haren oorspronglyken staat herstellen. Het doorluchtig *Oppelhoofd van Duitschland* was eertyds een volstrekt *Oppervorst* over het „ zelve.....” Wy zullen deze redenering niet verder doorzetten: Ieder een bescpeurt, dat, het in geschil staande grondbeginfel eens aangenomen zynde, het gevolg, onwederspreeklyk, zodanig is; maar, dat 'er daarentegen dan ook geen vrede, geen rust meer voor het ongelukkige *Menschdom* te vinden is.

Alvorens deze *Bedenkingen* te sluiten, blyft ons nu

(volgens het ontwerp, dat wy hier voren ons hebben voorgesteld) nog maar overig het maken van eenige algemeene Aanmerkingen, over het gedrag van het Ministerie te *Brusfel* jegens de *Republiek*, en over de uitwerkingen, welken dat gedrag voor het toekomende zal kunnen hebben. — Het is bekend, dat de vriendelyke Onderhandelingen te *Brusfel* begonnen zyn in de maand April 1784.; dat het beruchte *beknopt Tafe-reel der Eischen des Keizers* aan de *Hollandsche Commissarissen* is ter hand gesteld, den 4. Mei daaraan volgende; en dat het eerst den 23. Augustus was, dat de Heer Graaf van *Belgiojoso*, alleenlyk by eene Memorie „ communiceerde (zo als 't hem geliefde „ zich uitdrukken) het middel, het welk de bescheidenheid en edelmoedigheid aan *zyne Majesteit den Keizer* had ingeboezemd, om met der haast die „ orde van zaken, welke de spil der vereeniging en „ van het vertrouwen zyn moest, daar te stellen. „ Dit middel bestaat (voegde hy 'er by) daarin, dat „ *Hun Hoog Mog.* erkennen, dat de Rivier de *Schelde* „ open gesteld, en de Scheepvaart op dezelve geheel en volstrekt vry, is; dat het den Onderdanen „ des *Keizers* vry staat rechtsstreeks, uit de Havenen „ der *Oostenryksche Nederlanden*, op de beide *Indiën* „ te varen en koophandel te drijven, en dat het *Zyne Majesteit* vry staat, deszelfs uitgaande, inkomende en Tolrechten, naar goedvinden te regelen. „ Mits deze erkenenis geschiede, wil *Zyne Majesteit* „ wel afzien van alle deszelfs overige aanspraken op „ eenige landen of grondgebieden. — Ondertus- „ schen heeft *Zyne Majesteit* goedgevonden, reeds „ van dit oogenblik af aan, de *Schelde* aantezien als „ ganschelyk en volstrektelyk weder geöpend en vry: „ *Zyne Majesteit* heeft gevolgelyk besloten de Scheep- „ vaart op de gemelde Rivier terstond te herstellen;

„ en de Graaf van *Belgiojoso* verklaart, op uitdrukke-
„ lyken last van *Zyne Majesteit*, aan de *Heeren Ge-*
„ *volmachtigden van Hun Hoog Mog.*, dat, indien
„ van wegen de *Republiek*, der vlag des *Keizers*
„ eenigen hoon mogt worden aangedaan, *Zyne Ma-*
„ *jesteit* zulks zoude aanmerken als een Oorlogs-Ver-
„ klaring, en beschouwen voor een formeele vyandely-
„ ke daad”. — Als men de woorden zelve van
deze Memorie van Myn Heer den Graaf van *Belgio-*
joso bybrengt, en dezelve vergelykt met het geen,
tot dien tyd toe, het onderwerp der vriendelyke On-
derhandelingen, volgens het *beknopt Tafereel*, had uit-
gemaakt, dan heeft men alles gezegd. Nooit (wy
merken dit met smert, doch met vertrouwen, aan)
nooit is een vrye en onafhangelyke Mogendheid,
door eene andere Mogendheid zo behandeld, gelyk
onze *Republiek*, in den loop dezer Onderhande-
lingen, behandeld is. Eensklaps een nieuwen eisch
te stellen in de plaats van vele anderen, (welken men
zoude meenen met voordacht opgemaakt te zyn, om
gelegenheid tot dezen laaften te geven;) in het midden
van vriendelyke Onderhandelingen, te verklaren, dat
men zich, zonder onderzoek, zonder weder spreken,
aan de voorgeschreven voorwaarde moet onderwerpen;
dezelve met de daad en op staande voet te doen gelden,
met bedreiging, dat, indien men zich tegen deze nieu-
wigheid verzet; indien men zyne bezitting wil ver-
dedigen, en, gedurende de Onderhandelingen, de
zaken in dien staat, waarin zy zyn, wil houden, den
Oorlog verklaard is. — Dit is ongetwyfeld een
wyze van handelen onder de Volken, waarvan, tot
dien tyd toe, geen voorbeeld in *Europa* was te vin-
den. Terstond, by den aanvang der vriendelyke On-
derhandelingen, had de Heer Graaf van *Belgiojoso*,
by zyne Memorie van den 4. Mei 1784. verklaard;

„ dat hy het zoude houden overeentekomen met de
 „ oogmerken en gevoelens der respectieve *Souverai-*
 „ *nen*, de wyzen van behandeling der zaken en alle
 „ wydlopijgheden in dat stuk, zo veel mogelyk, te be-
 „ korten, en de vriendelyke Onderhandeling te ont-
 „ doen van allen schyn van *Uitpluizing*, als 't
 „ welk niet zeer gevoegelyk was.” Nochtans was
 een stil, bedaard, wel overlegd onderzoek, gegrond
 op de beginselen van rechtvaardigheid en billykheid,
 overeenkomstig met de Rechten der Volken, het eeni-
 ge middel, om de gegrondheid of ongegrondheid der
Eischen, by het *beknopt Tafereel* beschreven, te waar-
 deren; om, met kennis van zaken, te bewilligen
 in de zulken, die rechtvaardig waren; en den *Keizer*
 te doen afzien van de zulken, die het niet zou-
 den zyn. Hy, die het goede recht en de billyk-
 heid aan zyne zyde heeft, vreest het daglicht niet,
 en levert zyne eischen, zonder vrees, aan het streng-
 ste onderzoek over. De *Staten Generaal* hebben dezen
 weg ingeslagen; en *Hun Hoog Mog.* hebben, by hun
 Antwoord, in de minnelyke Onderhandeling van den
 27. July 1784. overgeleverd, den geringen grond van
 sommigen dier Eischen aangetoond; en omtrent de
 anderen verklaard, dat Zy bereid waren, om aan *Zy-
 ne Majesteit* blyken van hunne inschikkelykheid te ge-
 ven, wanneer zelf deze Eischen niet geheel en al op
 het strengste recht mogten gegrond zyn. Myn Heer
 de Graaf van *Belgiojoso* betuigde, by zyne Memorie
 van den 18. Augustus daaraan volgende; „ dat de
 „ form van het Replik en de uitgestrektheid van
 „ dat Antwoord van *Hun Hoog Mog.* afweken van
 „ den regel, in de Memorie van den 4. Mei daar te
 „ voren vast gesteld, strekkende, om als strydig met
 „ de oogmerken, die tot deze minnelyke Onderhan-
 „ deling aanleiding hadden gegeven, te houden
 „ het

„het gebruiken eener wyze van uitpluizing.” — Maar moest men daarom verwachten, dat alle *naarvorsching* zodanig zoude verbannen worden, dat één der Partyen, eensklaps en willekeuriglyk, den staat der zaken zoude veranderen en aan de andere verklaren, dat, indien zy de voorgefchreven voorwaarde niet, zonder zich te beraden, aannam, indien zy niet toeliet, dat men dezelve met de daad deed gelden, als dan alles was afgedaan en den Oorlog verklaard? — Wy laten het onpartydig *Europa* daar over oordeelen.

Dit ons gezegde, meenen wy, zal genoeg zyn, om te tonen, welke gegronde reden onze *Republiek* heeft, om zich te beklagen over de wyze, waarop de Hoge Regering te *Brusfel* eensklaps den staat der Onderhandelingen heeft veranderd, en, in plaats der verschilpunten, waarover men, tot dien tyd toe, in onderhandeling was geweest, een nieuwen eisch heeft voor den dag gebracht, en denzelyven terftond en met de daad doen gelden. Het gunstigste licht, waarin deze handeling konde worden beschouwd, was ongetwyfeld, dat de *Vryheid der Schelde* en die *der Vaart op de beide Indiën* wierden voorgelagen, *by wyze van vergoeding* voor alle de andere Eifchen, in het *beknopt Tafereel* opgegeven, en die, tot dien tyd toe, de eenige onderwerpen der Onderhandeling waren geweest. Immers was dusdanig ons begrip over deze zaak, tot dat men goedvond te *Brusfel* openlyk te verklaren; *dat 'er niet gesproken was, en ook niet gesproken konde worden van een wyze van vergoeding.* Wy beroepen ons eenvoudiglyk op de woorden der Memorie van Myn Heer den Graaf van *Belgiojoso* van den 23. Augustus 1784. en wel op 't geen aldaar duidelyk wordt gezegd: „dat, *mits* men deze „Vryheid erkenne; *mits* dat de Forten op de *Schel-*

„ de ontruimd worden, *Zyne Majesteit* als dan wel
 „ wilde afzien van alle deszelfs overige aanspraken
 „ op eenige landen of grondgebieden, in het *beknopt*
 „ *Tafereel* gemeld. ” En de *Staatē Generaal* zelven
 hebben, by hunne verdedigende Resolutie van den 3. No-
 vember 1784. de schikking, waarvan hier wordt ge-
 sproken, onder dezelfde gedaante beschouwd: Zy wa-
 ren daartoe bevoegd door het volstrekt stilzwigen,
 hetwelk men in het *beknopt Tafereel*, nopens de *Vaart*
op de Schelde, en de *Vryheid van den Koophandel op*
beide de Indiën, had in acht genomen: een stilzwy-
 gen, hetwelk klaarlyk onderstelt, dat deze *Vryheid*
 toen niet was begrepen onder de Eischen van *Zyne*
Keizerlyke Majesteit, en dat dezelve, in het vervolg,
 alleen by wyze van vergoeding, wierd gevorderd.

Voor het overige doet het weinig ter zake, hoeda-
 nig de handelwyze is geweest, welke de Hoge Rege-
 ring te *Brusel* heeft gehouden, om der *Republiek*
 dit beruchte geschil op den hals te laden; en zulks
 in het diepste van den *Vrede*, en in het midden eener
 onafgebroken goede verstandhouding met de Voorzaa-
 ten van *Zyne Keizerlyke Majesteit*, zo lang onze *Vrye*
Staat in wezen is geweest. Het is genoeg, dat alle
 brave Ingezetenen der *Verëenigde Nederlanden* by zich
 zelven ten vollen overtuigd zyn van het onrecht hun
Vaderland aangedaan; en dit overtuigend gevoelen
 heeft op de gemoederen een diepen indruk gemaakt,
 welke misfchien van meer gewicht is, dan men ze
 fchat en waardeert, voor de belangen van het *Keizer-*
lyke Huis. — Het zy ons geoorloofd, by deze
 gelegenheid, een aanmerking te maken: Het verschilt
 zeer veel, of men een *Koningryk*, dan of men
 eene *Vrye Republiek* een onrechtvaardigen oorlog
 aandoet. In het eerste geval wordt de onrechtvaardig-
 heid meer gepleegd tegen den *Vorst*, dan tegen het
Volk;

Volk; en nieuwe belangen, nieuwe betrekkingen, nieuwe Ministers, doen dezelveu ligtelyk vergeten. Doch, als men een *Republiek* onrechtvaardiglyk aantast, dan gevoelt het *Volk* alléén het onrecht, 't welk men het aandoet: De wrok gaat van den eenen tot den anderen over; hy dringt door de gansche menigte heen; hy wordt van den Vader op den Zoon voortgeplant; hy sterft niet, maar duurt zo lang als het *Volk* zelf in wezen blyft. Deze Aanmerking, die waarachtig is, ten aanzien van alle *Republieken*, is zulks vooral met opzicht tot de *Verëenigde Nederlanden*. Het *Volk van Nederland* is, zo door zyne geëartheid als door zyne zeden, wars van alle begeertens om zich door veröveringen uittebreiden; bevindt in zich geen lust tot overheersching; en is des bevryd van die onrustigheid, welke de onverzadelyke heerschzucht en begeerte naar ydelen roem, niet dan maar al te dikwyls, in de *Vorsten* doen geboren worden, en welke de bron is der rampen van het ongelukkig Menschdom: Doch daarentegen is dit *Volk* hardnekkig in het handhaven en verdedigen zyner Rechten, en hetzelfde vergeeft niet ligtelyk aan hun, die dezelve pogen te verkorten. De onverzadelyke heerschzucht, en de begeerte tot ydelen roem, zetteden *Lodewyk den XIV.* bedwelmd door den wierook der laagste vleyery, aan, om onze *Republiek* den onrechtvaardigsten oorlog, waaraan een *Koning* zich ooit heeft schuldig gemaakt, aantedoen. Wat is daar uit geboren? Een oude, ingewortelde, onverzoenelyke haat, niet tegen den *Franschen Vorst* alléén; maar tegen den ganichen *Franschen* naam. De laste loftuitingen, die Hem zyne zo schitterende, als weinig wezenlyke Verovering van drie *Provincien* deed erlangen, vergoedden Hem niet de tegenspoeden en hinderpalen, welken die zelfde *Republiek* Hem, ge-

durende het overige zyner Regering, verwekte: En de vernederende Onderhandelingen te *Geertruidenberg* wreekten de *Nederlanders* rykelyk wegens alle de onrechtvaardigheden, en alle de onheilen, welken een *Vorst*, nog gretiger naar den wierook der loftuitingen dan naar macht, hun had doen gevoelen. *Lodewyk de XIV.* deed, in éénen Veldtocht, de helft der *Republiek* onder het geweld zyner wapenen bukken: Maar in éénen Veldtocht verloor hy al de vrucht van den arbeid en moeite zyner Voorvaderen; de vriendschap van eenen *Staat*, dien de grote *Hendrik de IV.* voor één van zyne getrouwste Bondgenoten aanzag: De veroverde Landen werden by 't sluiten van den *Vrede* terug gegeven; maar de algemeene *Volkshaat* bleef by de *Nederlanders* voortduren: En die afkeer, dewelken byzondere belangen hebben helpen voortplanten, heeft niet kunnen worden uitgeroeid, dan alleen door de edelmoedigheid van eenen *Lodewyk den XVI.* door de oprechtheid van eenen *Vergennes*; door den iever van eenen *La Vauguyon*. — *Groot-Brittan- nië* ondervindt tegenwoordig, en zal nog een langen tyd ondervinden, de waarheid dezer Aanmerking, welke wy maken over de geëartheid onzer Landgenoten. De laatste oorlog heeft aan hetzelfde doen verliezen een Bondgenoot, die, sedert de Regering van *Willem den III.*, gewoon was blindelings de belangen van dat Ryk te volgen: De onrechtvaardigheid van het Ministerie van *George den III.* is diep geprent in de gemoederen der Vaderlandsminnaren; en, indien de kwade oogmerken der Vyanden van onze *Republikain- sche Constitutie* hun mislukken; gelyk dezelve hun, tot hier toe zyn mislukt, mogen wy voorzeggén, dat de oude banden, welke onze *Republiek* aan den *Wagen* van *Engeland* als vast hechteden, niet ligtelyk weder zullen worden vernieuwd. —

Zal

Zal een verstandig Opmerker, die bedreven is in de menschelyke zaken, zeggen, dat wy deze Aanmerking hier te onpas plaatfen? Wy denken neen. — Zedert den eerften aanvang onzer *Republiek*, zyn de *Vorften* uit den *Duitschen* Tak van het Huis van *Oostenryk* hare *Vrienden* en *Bondgenoten* geweest: En de *Republiek* heeft van hare zyde, dikwyls haar bloed en hare schatten voor hunne belangen opgeofferd. Moet *Joseph de II.* de eerste van dien doorluchtigen Stam zyn, die deze zo oude en zo onverbreekbare banden slaakt? Moet de Zoon van de Doorluchtigste, de Grootmachtigste *Maria Theresia* aangezien worden voor den Onderdrukker van *Neerlands Vrye Volk*! — Van een *Volk*, dat zyne eigene zwakheid vergat; dat zyne eigen gevaren verachtte, om ter zyner hulp toetefchieten, toen zyne Doorluchtige Moeder, Hem in hare armen houdende, van hare naaste Bloedverwanten verlaten, meende geen anderen toevlucht te hebben, dan hare getrouwe *Hongaren*? En zal dat kind, in welks lot de goede *Nederlanders*, toen een zo levendig, een zo teder belang namen, alleenlyk den trap van macht en luister, op welken zy Hem tegenwoordig zien, beklommen hebben, om door zyne *Croaten*, hun gansche Land in vuur en vlam te zetten, en om deze zyne Weldoeners in elende te storten? — Indien dit moet geschieden, ('t welk God verhoede!) Ja! Indien dit komt te gebeuren, zoude 'er misfchien wel eens een tyd kunnen komen, dat dit zelfde *Keizerlyke Huis*, door het gedrag van *Joseph den II.*, den allernoodlottigften slag voor deszelfs ware en bestendige belangen zag geboren worden. Het *Nederlandsche Volk*, reeds ten hoogften gevoelig over de handelwyzen van de Hoge Regering te *Brussel*, zal dezen onrechtvaardigen oorlog nooit vergeten. De belangen van *Europa* zullen niet dulden, dat men hen ver-

verplette: Hoe zeer hunne Lasteraars zich ook vermaken met hunne grote onmacht aftemalen, heeft dit *Volk* nog (wy verzekeren zulks stoutelyk) — Dit *Volk* heeft nog krachts genoeg in zyne geëartheid; nog hulpmiddelen genoeg in zyne schatten, om niet voor een onverschillige zaak in de schaal der macht der Volken te worden gehouden. — En wy vragen; of de rykdommen, welke eenige Handeldryvende Huizen der *Oostenryksche Nederlanden*, eenige *Antwerpsche Capitalisten*, zouden verzamelen, hunnen *Souverain* deswegens zouden schadeloos stellen, dat Hy, voor altoos, de genegenheid van een standvastig en getrouw Volk verloren had? Of zal het bezit eener eenige Plaats, als *Maastricht*, voor een *Vorst*, die over zo veele plaatfen in het *Zuiden*, in het *Oosten*, in het *Westen* van *Europa*, het gebied voert — zal dit bezit, vragen wy, voor Hem van zo groot een waarde zyn, dat hy daaraan opoffert, niet alléén de geduurzame vriendschap van een zyne getrouwste Naburen, maar ook den roem van een rechtvaardig en vroom *Vorst*? Want wy durven het zeggen: De *Memorien*, in zyn naam overgegeven, voeren dien toon van eigen overtuiging en van vertrouwen, welken het gevoel van zyn kracht en overmacht Hem inboezemt. Schryvers, die niet zeer kiesch vallen, in de keuze van zaken, die zy te verdedigen hebben, indien zy maar met hunne bekwaamheden mogen praalen, kunnen een kleur geven aan de grootste drogredenen, en het gift van éénen *Hobbes*, van éénen *Machiavel*, met schone woorden weder opwarmen: Maar de waarheid is altyd een en dezelfde: Zy dringt door de nevelen, met welken men haar poogt te bedekken, heen: En, vroeg of laat, wordt zy gewroken; is het niet door de Tydgenoten, het is door de onpartydigheid van de rechtvaardige Nakomelingschap.

TRAC-

TRACTAAT VAN VREDE TUSSCHEN ZY-
NE KEYZERLYKE EN KONINGLYKE APO-
STOLISCHE MAJESTEIT, EN DE HEE-
REN STAATEN GENERAAL DER VER-
EENIGDE NEDERLANDEN.

*In den Naam van de Allerheiligste Drieëenheid,
Vader, Zoon en Heiligen Geest, Amen!*

't **Z**y kenbaar aan alle de geenen die het aangaat, of
mocht aangaan.

Art. I.

'Er zal een altoosdurende Vreede en oprechte en
standvastige Vriendschap plaats hebben, tuschen Zyne
Keyzerlyke en Koninglyke Apostolische Majesteit,
derzelver Erfgenaamen en Opvolgers, en H. H. M.
de Heeren Staaten Generaal der Verëenigde Nederlan-
den, hunne Staaten, Provinciën en Landen, en hun-
ne wederzydsche Vasfaalen en Onderdaanen.

I I.

Het Tractaat te *Munster*, gesloten den 30. Jan.
1648. zal tot basis van het tegenwoordig Tractaat
dienen, en alle Stipulatiën van 't gemelde Tractaat
van *Munster* zullen worden behouden, in zo verre
daarin, door het tegenwoordige, geene verandering
zal gemaakt zyn.

I I I.

Het zal beide contracteerende Mogendheden voor-
taan vry staan zodanige Reglementen in hunne re-
spective Staaten te maaken voor de Commencie, Tol-
len en Licenten als zy nodig zullen oordeelen.

I V.

I V.

De Grenscheiden van *Vlaanderen* zullen blyven volgens de overeenkomst van het Jaar 1664. en zo 'er eenigen door verloop van tyd mogten verdonkerd geweest zyn of nog zyn, zullen, binnen een Maand, na de uitwisfeling der Ratificatien, Commisfarissen van weerskanten benoemd worden om die te herstellen. Men is daar en boven over een gekomen, dat de wederzydsche te doene Ruilingen in het minnelyke zullen geschieden.

V.

De hooge contracteerende Partyen verbinden zich van weerskant, geen Forten of Batteryen, onder het bereik van elkanders Kanon aan te leggen, en die te slechten, die zich in dat geval mochten bevinden.

V I.

Hunne Hoog Mog. zullen op de gevoeglykste wyze, ten genoegen des Keizers, doen reguleeren de uitvloeijing der Wateren van het Land zyner Keizerlyke Majesteit in *Vlaanderen* en aan den *Maaskant*, om zo veel mogelyk de overstrooming voor te komen. Hunne Hoog Mog. bewilligen zelfs, dat 'er ten dien einde, op redelyken voet, gebruik werde gemaakt van den nodigen grond, zelfs op hun Grondgebied. De Sluizen, welken daar toe op het Grondgebied der Staaten Generaal zullen gemaakt worden, zullen onder hunne Souverainiteit blyven, en zullen 'er geen en op eenige plaats hunner Territoir worden aangelegt, welken de verdediging hunner Frontieren zouden kunnen benadeelen. Een Maand na de Uitwisfeling der Ratificatien zullen wederzydsche Commisfarissen benoemd worden, gelast om de gevoeglykste Plaatzin-

gen

gen voor de gemelde Sluizen te bepaalen: Zy zullen ook met elkander overeenkomen, wegens de geenën, welken aan eene algemeene Regel onderworpen zullen zyn.

V I I.

Hunne Hoog Mog. erkennen het volle recht van volstrekte en onafhangelijke Souverainiteit Zyner Keizerlyke Majesteit over het gantsche gedeelte der *Schelde*, van *Antwerpen* af, tot aan het einde van het Land van *Saftingen*, overeenkomstig de Linie van 1664, welke men overeengekomen is door te snyden, zo als de geele Linie S. T. aanwyst, welke terug valt in T. op de Grenscheiding van *Brabant*, volgens aanwyzing der Kaart, door de respectieve Ambassadeurs getekend. Dienvolgens zien de Staaten Generaal af van den ontfangst en heffing van eenigerlei Tol of Belasting in dit gedeelte van de *Schelde*, onder welke benaaming of gedaante zulks zoude mogen zyn; mitsgaders van het, op eenigerleye wyze, belenimeren der Scheepvaart en Commerce van de Onderdaanen zyner Keizerlyke Majesteit. Het overige dier Rivier, van de aangetekende Linie af tot aan de Zee toe, welkers Souverainiteit aan de Staaten Generaal zal blyven behooren, zal aan hunne zyde gesloten gehouden worden, zo wel als de Vaarten van *het Sas*, *de Swin*, en andere Zeegaten, overeenkomstig het Tractaat van *Munster*.

V I I I.

Hunne Hoog-Mogende zullen de Forten de *Kruis-Schans*, en *Frederik-Hendrik*, ontruimen en slechten, en derzelver Grond aan Zyne Keizerlyke Majesteit afftaan.

I X.

Hunne Hoog-Mog., aan Zyne Majesteit den Keizer een nieuw bewys willende geeven van hun verlangen tot herstelling der volmaakte verstandhouding, tuschen de beide Staaten, consenteeren tot het doen ontruimen, en aan de dispositie van Zyne Keizerlyke Majesteit over te laten, de Forten van *Lillo* en *Liefkenshoek*, met derzelver Vestingwerken, in den staat waarin zy zig bevinden; reserveerende de Staaten Generaal zig om de Artillery en Ammunitie van allerlei soort daar uit te trekken.

X.

De Executie van beide voorgaande Artykelen zal plaats grypen, zes weken na de uitwisseling der Ratificationen.

X I.

Zyne Keizerlyke Majesteit staat af van de Pretensien door Hoogstdezelve geformeerd op het Ambagt en de Dorpen van *Bladel* en *Reusfel*.

X I I.

Hunne Hoog-Mog. staan van hunnen kant af van alle Pretensien op het Dorp van *Postel*, wel verstaande, dat de Goederen der Abdy van *Postel*, door de Staaten Generaal geseculariseerd, niet gereclameerd zullen kunnen worden.

X I I I.

Een maand na de uitwisseling der Ratificationen, zullen Commisfarijfen benoemd worden, om de Grensfcheidingen van *Brabant* te onderzoeken, en met wederzydsch genoegen overeen te komen wegens de ruilingen, welken van onderlinge oorbaarheid zouden kunnen zyn.

XIV.

X I V.

Zyne Keizerlyke Majesteit staat af van alle Rechten en Pretensien, welken Hoogstdezelve, uit kracht van het Tractaat van 1673., geformeerd heeft, of zoude kunnen formeeren op de Stad *Maastricht*, het Graaffschap *Vroenhoven*, de Ambachten van *St. Servaas*, en het Land van *Overmaas*, aandeel der Staaten.

X V.

Ter vergoeding van bovengemelde Partyen, zullen Hunne Hoog-Mog. betaalen de Sommen van negen Millioenen, en vyf honderd duizend Guldens, Hollandsch Geld.

X V I.

Hunne Hoog-Mog., hebbende gedeclareerd, dat hun voorneemen was zulke Onderdaanen Zyner Keizerlyke Majesteit, welke door de inundatien schade geleden zouden hebben, vergoeding te doen, verbinden zich Hoogstdezelfen ten dien einde, om aan Zyne Keizerlyke Majesteit een Somme van vyf honderd duizend Guldens, gelyke Munt, te voldoen.

X V I I.

De betaaling der, door de twee vorige Artykelen, bedongen Sommen, zal in dezer voegen geschieden: Drie Maanden na de Ratificatie van dit tegenwoordig Tractaat, zullen de Staaten Generaal aan de Keizerlyke Casfa te *Brussel* doen betaalen de Somma van twaalf honderd en vyftig duizend Guldens Hollandsch; zes Maanden daar na gelyke Somma; en op gelyke wyze van zes tot zes Maanden; tot de volkomene afbetaaling der twee bovengemelde Sommas, maakende te zamen tien Millioenen Guldens Hollandsch Courant.

E

Die

Die betaalingen zullen noch opgehouden, noch opgeschort kunnen worden, om welke oorzaak, of onder welk voorwendzel het ook mogt zyn.

X V I I I.

Hunne Hoog-Mog. staan aan Zyne Keizerlyke Majesteit af het Ambacht van *Aulne*, in het Land van *Dahlem* gelegen, met deszelfs Onderhoorigheden; de Heerlykheid of het Hoofd-Ambacht van *Blegny-le-Trembleur*, met *St. André*; het Ambacht en Heerlykheid van *Temeur*; het Ambacht en Heerlykheid van *Bombaye*; de Stad en het Kasteel van *Dahlem*, met deszelfs Aan- en Onderhoorigheden, uitgenomen *Oost* en *Cadier*.

X I X.

In ruiling der Cessien, by Artýkel XVIII. vermeld, Zyne Keizerlyke Majesteit aan Hunne Hoog-Mog. af de Heerlykheden van *Oud-Valkenburg*, *Schin* op de *Geule*, *Strucks* met derzelver Aan- en Onderhoorigheden, het ingesloten Distrikt van 't *Oostenryksche Valkenburg*, waar in het Klooster van *St. Gerlach* gelegen is, het welk elders onder de Heerschappyye van Zyne Keizerlyke Majesteit verplaatst zal worden, en de Dorpen *Obbicht* en *Papenhoven*, met derzelver Onderhoorigheden, in 't *Oostenryksche Gelderland* gelegen. Zyne Majesteit staat daar en boven af van zyne Pretensien op het gedeelte van het Dorp *Schimmeri*, genaamd de *Bies*, met het gedeelte van die Landstreek, welke ten allen tyde zyn aandeel heeft gefourneerd, en nog fourneert in de Petitiën van Hunne Hoog-Mog., daar onder begreepen, de omtrent Veertig Bunders Lands, door die van het Dorp *Nath* gereclameerd. Insgelyks staat Zyne Keizerlyke Majesteit af van zyne Pretensien op de gedeeltens van Heyden

den en Landen, gereclameerd aan de zyde van *Heerlem*, door die van *Ubach*, van *Broatzen*, en van *Simpelveldt*, onder de reserve nochtans, dat de Onderdaanen Zyner Keizerl. Majesteit de vrye communicatie, ontheven van alle Rechten van Tollen, Tolhekken of anderen hoe genaamd, zullen hebben, door het gedeelte van den grooten Weg, die langs de Grenscheidingen van het Ambacht van *Kerkenraad* loopt; gelyk ook de Onderdaanen van Hunne Hoog-Mog. de vrye, en van alle diergelyke Rechten ontheven, communicatie zullen behouden, door het overige van den Weg tot het Land van *Ter Heyde*.

X X.

De Staaten Generaal zig verleend hebbende aan het verlangen, het welk Zyne Keizerlyke Majesteit heeft doen blyken, om de Forten *Lillo* en *Liefkenshoek* te hebben in den staat daar zy zig in bevinden; Zyne Keizerl. Majesteit, willende aan Hoogstdezelve een wederkeerig bewys van zyne vriendschap geeven, staat en ziet af van alle de Rechten, welke Hoogstdezelve heeft kunnen formeeren op de zogenaamde *Redemptie-Dorpen*, behalven op *Falais*, *Argenteau* en *Hermal*; doende Hunne Hoog-Mog. mede aan hunne zyde afstand van alle Rechten en Pretensien op die drie Dorpen, en zich verbindende om 'er geene *Redemptie-Belastingen* en Rechten te zetten, zo als Zyne Keizerl. Majesteit zich van gelyken verbindt geenerleye te zetten op de andere *Redemptie-Dorpen*, als ook op den Ambachte van *St. Servaas*, aan de Heeren Staaten Generaal gecedeerd.

XX I.

Het zal den Ingezeetenen der wederzydsche afgestaane Landen vrystaan, dezelve te mogen verlaaten, en

die 'er in zullen blyven, zullen eene vrye Godsdienst-oeffening genieten: Beide de Mogenheden zullen van weerskanten voorzien in de competentie, en het onderhoud der Dienaars hunner Kerken.

XXII.

Hunne Hoog-Mog. cedeeren aan Zyne Keizerlyke Majesteit alle hunne Rechten op het Dorp van *Berneau*, in het Land van *Dahlem* geleegeen, welke, by de verdeeling van het Land van *Overmaze*, in het Jaar 1661, onverdeeld waren gebleeven.

XXIII.

Daar en tegen cedeert en overlaat Zyne Keizerlyke Majesteit aan de Staaten Generaal alle Zyne Rechten op het Dorp van *Elfsloe*, in het Land van *Valkenburg*, en welke mede, by dezelve Verdeeling, onverdeeld waren gebleeven.

XXIV.

Binnen een Maand, na de uitwisseling der Ratificatien, zullen wederzydsche Commisfarisfen benoemd worden, om, na wederzydsch genoeg der beide contracteerende Partyen, de Grensfcheidingen hunner Territoir in het Land van *Overmaze* te reguleeren, en in der minne over een te komen tot andere Ruilingen, welken van onderlinge oirbaarheid zouden kunnen zyn.

XXV.

Men is over een gekomen tusfchen de Hooge contracteerende Partyen, dat de Geld-Pretensien van Souverain tot Souverain gecompenseerd en vernietigd zullen worden; en dat, belangende de zulken, welken de

we:

wederzydsche Particulieren te vorderen zullen hebben, Commisfariſſen zullen benoemd worden, om die te onderzoeken.

X X V I.

Een maand na de uitwiſſeling der Ratificatien, zullen wederzydsche Commisfariſſen benoemd worden, om het juist Contingent te onderzoeken en te bepaalen, het welk de Staaten Generaal voortaan zullen moeten opbrengen in de betaaling der Renten, op de oude Laſten van *Brabant* gehecht: gemelde Commisfariſſen zullen dit hun werk in den tyd van één jaar afdoen; zullende ondertuſſchen de zaaken op den ouden voet blyven.

X X V I I.

De beide Hooge contracteerende Partyen renunciëren onderling, zonder eenige reſerve van alle Pretentien, welken de eene tot des anderen laſten, van welke natuur ook, zoude mogen hebben.

X X V I I I.

Zyne Allerchriſtelyke Majesteit hebbende, door Hoogſtderzelver vriendelyke tuſſchenkomst en zyne krachtdadige en billyke Bemiddeling tot den goeden uitlag der ſchikking, tuſſchen de Hooge contracteerende Partyen geſloten, het zyne toegebragt, wordt Hooggem. Zyne Majesteit door de Hooge contracteerende Partyen verzocht de Guarantie van dit tegenwoordig Tractaat mede op zich te willen neemen.

X X I X.

Dit tegenwoordig Tractaat zal door Zyne Keizerlyke Majesteit en Hunne Hoog-Mog. worden geratificeerd, en de Brieven van Ratificatie binnen den tyd

van zes weeken, te rekenen van den dag van heden, of nog vroeger indien mogelyk, uitgewisfeld worden.

In oirconde van welke wy Ambassadeurs en Plenipotentiarissen de Tegenwoordige hebben geteekend, en het Cachet onzer Wapenen daar op doen zetten.

Gedaan te *Fontainebleau*, den 8 November 1785.

(was geteekent)

(L.S.) De Graaf DE MERCY-ARGENTEAU.

(L.S.) LESTEVENON VAN BERKENROODE.

(L.S.) BRANTSSEN.

Wy Plenipotentiaris van Zyne Allerchristelykste Majesteit, hebbende tot Bemiddelaar in het werk van de Bevrediging gediend, verklaaren dat het bovengenoemde Tractaat, met de Conventie daar by gevoegd, als mede met de Clausulen, Conditiën en Stipulatiën, die 'er ingesloten zyn, gesloten is geweest door de mediatie en onder de Garantie van Zyne Allerchristelykste Majesteit. In oirconde van welke wy de tegenwoordige Verklaring hebben geteekend, en het Cachet onzer Wapenen 'er op doen zetten.

Gedaan te *Fontainebleau*, den 8 November 1785.

(was geteekend)

(L.S.) G RAVIER DE VERGENNES.

AFZONDERLYKE CONVENTIE, RAAKENDE
DE VOORWAARDE, GEVOEGD BY DE ON-
DERLINGE CESSIEN DER HOOGHE CON-
TRACTEERENDE PARTYEN.

Art. I.

Dat de Lasten en andere gewoone Belastingen, door de Staaten van het Land van *Dahlem* voor het Jaar 1785. omgeslagen, aan den tegenwoordigen Ontfanger zullen worden betaald ten voordeele Hunner Hoog-Mogenden, en tot voldoening der Lasten van het tegenwoordig Jaar.

I I.

Dat van desgelyks de Domaniale en Kerkelyke Rentten, zo ook de Tienden, in de tegenwoordige Maand November vervallende, gelyk ook de Erf-Pachten der Moolens en anderen, voor het loopende Jaar, geheeven en ontfangen zullen worden door den Ontfanger van Hunne Hoog-Mogenden, en ten hunnen voordeele, zo dat de Lasten van gemelde Land, of de gedeelten derzelven, aan Zyne Keizerlyke Majesteit afgestaan, ten profyt Zyner Keizerlyke Majesteit niet zullen beginnen te loopen dan met den eersten January 1786; de Domaniale en Kerkelyke Rentten met den eersten December, en de Erf-Pachten naar het afgeloopen Jaar.

I I I.

Dat, om alle zwarigheden voor te komen, raakende de achterstallen der gemelde Rentten en Lasten, en de executie. welken de Ontfangers van Hunne Hoog-Mogenden in het geval mogten zyn te doen, by gebrek

van betaaling, zal 'er eene naauwkeurige en omftandige Lyst van geformeerd worden, en Hoogstderzelver Ontfanger, of de Commisfaris van Zyne Keizerlyke Majesteit zal worden geautorifeerd, om het Montant van gemelde achterftallen aan de refpective Ontfangers van Hunne Hoog-Mogenden te betaalen, behoudens het recht van dezelve weder in te vorderen ten lasten der fchuldenaaren.

I V.

Dat alle verkooping van Kerkelyke Goederen, Erf-Pachten of wyze van Tienden, zo ook de geacordeerde Octroyen, haar volle en geheel effect zullen forteeren.

V.

De Bediendens en Beampften der Staaten van *Dahlem*, en alle de geenen, die, uit kracht hunner Ampten, gagien of vaste inkomen ten lasten van gemelde Land hadden, zullen hun leven lang een evenredige Lyfrente genieten, welke hun op de Inkomften van gemelde Land zal aangewezen worden.

V I.

De Meyers en Griffiers, zo van de Stad als van het Hooge Hof van *Dahlem*, als mede van de Heerlykheden aan Zyne Keizerlyke Majesteit afgeftaan, en welken Hoogstdezelve niet zal goedvinden in hunne Bedieningen te continuëren, zullen eene redelyke vergoeding ontfangen, of de vryheid hebben hunne Ampten te verkoopen, onder goedkeuring van het Gouvernment-Generaal der Nederlanden. Boven gemelde Artykels zullen ook in acht genomen worden, ten aanzien der gedeeltens door Zyne Keizerlyke Majesteit aan Hunne Hoog-Mogenden afgeftaan.

V I I.

V I I.

Dat, voor zo veel de Landen van *Valkenburg* en *Rolduc*, aandeel van Zyne Keizerlyke Majesteit, belast mogten zyn met eenige Capitaalen of andere Schulden, door de Staaten der gemelde Landen genegotieerd of gecontracteerd, het zy ter oorzaak van de aanmarsch der Troupen, of uit welke andere oorzaak ook, zullen de gedeeltens, door Zyne Keizerlyke Majesteit aan Hunne Hoog-Mogenden afgestaan, 'er van geheel ontheven worden; gelyk het ook aan den anderen kant plaats zal hebben, ten aanzien van het Land van *Dahlem*, aan Zyne Keizerlyke Majesteit gecedeerd.

V I I I.

De Leenen, in de van weerskanten afgestaane gedeeltens geleegeen, en die 'er van afhangen, zullen Leenroerig zyn van de Feödale Hoven of Kamers van den Souverain, onder denwelken zy onderhoorig zyn, zonder in eenige verdere afhanglykheid te zyn der Feödale Hoven of Kamers van den anderen Souverain, van wien zy van te voren leenroerig waren, overeenkomstig het geen ten dien opzigte gestipuleerd is in 't Partage-Tractaat van den 26. December 1661. De wederzydsche Cessien zullen op denzelven tyd en op gelyke wyze geschieden, een maand na de uitwisseling der Ratification.

I X.

Men is daarenboven overeengekomen, dat, zo het Klooster van *St. Gerlach* geheven kwam te worden, of in eenig ander orde of Klooster werd ingelyft, als dan zullen de Staaten Generaal de Rechten van den *Fiscus* genieten op de Goederen, welken het gemelde Klooster op hun Grondgebied bezit.

De tegenwoordige Conventie zal by het Tractaat gevoegd worden, en dezelve kracht hebben, als of dezelve van woord tot woord 'er in vermeld stond.

In oirconde van welke, wy Ambassadeurs en Plenipotentiarissen, den Tegenwoordigen hebben geteekend, en het Cachet onzer Wapenen 'er op doen zetten.

(was geteekend.)

(L. S.) *De Graaf DE MERCY-ARGENTEAU.*

(L. S.) *LESTEVENON VAN BERKENROODE.*

(L. S.) *BRANTSSEN.*

TRACTAAT VAN ALLIANTIE TUSSCHEN
ZYNE ALLERCHRISTELYKSTE MAJESTEIT
DEN KONING VAN VRANKRYK, EN DE
HEEREN STAATEN GENERAAL DER
VEREENIGDE NEDERLANDEN.

*In den Naam der Allerheiligste en Onverdeelbaare
Drieëenheid, Vader, Zoon, en Heiligen Geest, Amen!*

Zy kennelyk aan allen, dien dit aangaat, of op eenige wyze, hoe genaamd, kan aangaan.

De blyken van Vriendschap en Toegenegenheid, welken Zyne Majesteit, de Allerchristelykste Koning, niet opgehouden heeft aan de Verëenigde Provinciën der *Nederlanden* te geeven, en de diensten, welken Dezelve, in de gewigtigste omstandigheden, haar beweezen heeft, hebben het vertrouwen van H. H. M. doen vestigen op de beginzels van Rechtvaardigheid en Grootmoedigheid van genoemde Zyne Allerchristelykste Majesteit, en huy de wensch ingeboezemd,

om

om zich aan Dezelve te verbinden door banden, geschikt om op eene vaste en duurzaame wyze de rust der Republiek te verzeekeren.

Zyne Allerchristelykfte Majesteit kon des te gereeder overhellen, om de wensch van H. H. M. te vervullen, daar Dezelve een wezenlyk belang stelt in den voorspoed der Verëenigde Provinciën, en daar de Overeenkomst, om met Haar te contracteeren, van eenen zuiver *verdedigenden* aart zynde, niet strekken zal ten præjudice van eenige andere Mogenheid, en geen ander doel zal hebben, dan om den Vrede tusschen Zyne Staaten en die van H. H. Mog. bestendiger te maaken, en, ten gelyken tyde, voor de handhaaving der algemeene Rust te zorgen.

Om zulk een heilzaam oogmerk te bereiken, is van wegens Zyne Allerchristelykfte Majesteit benoemd en geauthoriseerd geworden de zeer Doorluchtige Heer, Zyne Exçellentie *Charles Gravier*, Graave de *Vergennes*, Baron van *Welverding*, enz., Raadsheer des Konings in alle Zyne Raaden, Commandeur van deszelfs Ordres, Chef van den Koninglyken Finantie-Raad, Raadsheer van den Staat van Oorlog, Minister en Secretaris van Staat, en van 's Konings Commandementen en Finantien; en van wegens Hunne Hoog-Mog. de Staaten-Generaal der Verëenigde Provinciën, de Wel-Ed. Heeren, Hunne Exçellenties, de Heeren *Matth. Lestevenon*, Heer van *Berkenroode* en *Stryen*, Gedeputeerde van de Provincie van *Holland* by de Staaten Generaal, en derzelver Ambassadeur aan 't Hof van *Vrankryk*; en *Gerard Brantsen*, Burgemeester en Raad der Stad *Arnhem*, Raadsheer en Munt-Meester Generaal der Republiek, Ordinaris Gedeputeerde ter Vergadering der Staaten Generaal, en derzelver extraordinaris Ambassadeur en Plenipotentiaris by Zyne Allerchristelykfte Majesteit: welken, na
hun-

hunne Volmagten in goede forma vertoond, en met den anderen geconfereerd te hebben, omtrent de volgende Artykelen zyn overeengekomen.

Art. I.

'Er zal een oprechte en standvastige Vriendschap en Vereeniging plaats hebben, tusfchen Zyne Allerchristelykfte Majesteit, deszelfs Erfgenaamen en Opvolgers, en de Verëenigde Provinciën der Nederlanden: uit dien hoofde zullen de Hooge contracteerende Partyen tusfchen zich, en hunne respectieve Staaten en Onderdaanen, met de grootfte oplettenheid, eene Vriendschap en goede Verftandhouding, van weerskanten, trachten te handhaven, zonder toe te laten, dat men zich, van den eenen of anderen kant, eenige Vyandelykheden, hoe genaamd, ter welker oorzaak of onder welk voorwendzel ook, veroorlove; vermydende alles, 't geen in het vervolg de zo gelukkig tusfchen Hen gevestigde Eensgezindheid en goede Verftandhouding zoude kunnen altereeren; en integendeel alle hunne zorgen aanwendende, om by alle geleegenheden elkanders onderling nut, eer en voordeel te bevorderen.

I I.

De Allerchristelykfte Koning en de Heeren Staaten Generaal belooven, zo veel in hun vermogen is, toe te brengen tot hunne wederzydsche veiligheid, elkanderen te bewaaren en te handhaven by de Rust, Vrede en Neutraliteit, als mede by de werkelyke bezitting van alle hunne Staaten, Domainen, Vrydommen en Vryheden, en elkanderen te hoeden tegen alle Vyandelyke aggresfie, in welk Waerelddeel het ook zyn moge. En, om de uitgestrektheid dezer Guarantie, die de Allerchristelykfte Koning op zich neemt, des

te

te beter te bepaalen, is uitdrukkelykft overeengekomen, dat dezelve byzonder opzigt zal hebben op de Tractaaten van *Munfter* van 1648. en van *Aaken* van 1748; behoudens de Derogationen, welken deze beide Tractaaten ondergaan hebben, of in 't vervolg zouden kunnen ondergaan.

I I I.

Ingevolge de Verbintenis, by het voorig Arttykel gecontracteerd, zullen de beide Hooge Contractanten altyd de concert handelen, tot handhaving van den Vrede; en, in gevalle één derzelven met eenen aanval mogte gedreigd worden, zal de andere terftond zyne goede dienften aanwenden, om de Vyandelykheden voor te komen, en de zaaken door den weg van Conciliatie af te doen.

I V.

Dan, indien de goede dienften, hier boven vermeld, het gewenschte gevolg niet mogten hebben, verbinden zich Zyne Allerchristelykfte Majesteit en H. H. M. in dit geval, om elkanderen als dan, zo te Lande als ter Zee, te hulp te komen.

Ten welken einde de Allerchristelykfte Koning aan de Republiek zal fourneeren *tien duizend Man Infantery, twee duizend Man Cavalery, twaalf Linieschepen en zes Fregatten*; zullende H. H. M. in geval van een Zee-Oorlog, of in alle gevallen, waar in Zyne Allerchristelykfte Majesteit vyandelyk ter Zee werd aangetast; fourneeren *zes Linieschepen en drie Fregatten*; en, in gevalle van een aanval op het Fransche Grondgebied, zullen de Staaten Generaal hun Contingent van Troupen in *Geld* fourneeren; waar van de waarde by een afzonderlyk Arttykel of Conventie zal bereekend worden;

den; ten minsten, zoo Hunne Hoog Mog. niet prefe-
reeren zulks in natura te doen. Het Secours in Geld
zal berekend worden volgens de waarde van vyf duiz.
Man Infantry en één duiz. *Man Cavalery*.

V.

De Mogenheid, welke het secours zal leveren,
't zy in Schepen en Fregatten, 't zy in Troupen, zal
dezelven betaalen en onderhouden, overal waar zyn
Geallieerde dezelve zal gebruiken; en zal de hulpvra-
gende Mogenheid verplicht zyn, 't zy de genoemde
Schepen, Fregatten en Troupen kort of lang blyven
in zyne Havens, dezelve van al het noodige te voor-
zien, voor gelyken prys, als of dezelve Hem in Ei-
gendom toebehoorden; en is teffens overeengekomen,
dat de genoemde Troupen of Schepen in geen ge-
val zullen kunnen zyn ten lasten der hulpvragende
Party, en echter ter zyner dispositie zullen blyven, ge-
duurende den ganschen Oorlog, waar in Zy zich mogt
gewikkeld vinden.

Het secours, waar van men zig bediend, zal, wat
de Politie betreft, onder de orders staan van den Chef,
die het zelve zal commandeeren, en zal niet afzonder-
lyk noch op eenige andere wyze mogen geëmploieerd
worden, dan met bewilliging van den gemelden Chef;
ten aanzien van de Operaties zal het zelve geheel on-
derworpen zyn aan de ordres van den Commandant
en Chef der hulpvragende Mogenheid.

V I.

De Allerchristelykste Koning en de Heeren Staaten-
Generaal verbinden zich, om hunne Schepen, Fre-
gatten en Troupen, welken Zy elkanderen fournee-
ren zullen, compleet en wel gewapend te houden, in
dier-

diervoegen, dat, zo dra de hulp verleene Mogenheid het by het Vierde Artykel gestipuleerde secours zal gefourneerd hebben, zy in haare Havens zal doen wapenen een aantal Linie-Schepen en Fregatten, geëvenredigd aan dat geen, welk by hetzelfde Artykel vermeld is; ten einde aanstonds die geen te remplacieren, welken, of door de toevallen van den Oorlog of der Zee, mogten verloren gaan.

V I I.

In gevalle het hier boven gestipuleerde secours niet genoegzaam mogt wezen, ter verdediging der hulp vragende Mogenheid, of om aan Haar een behoorlyken Vrede te bezorgen, zal de hulp geevende Mogenheid hetzelfde *succesfelyk vermeerderen*, naar maate zyn Geaillieerde zal nodig hebben: Zy zal Haar zelfs met *al haar Magt* bystaan, zo de omstandigheden zulks vorderen. Dan, men is expresfelyk overeengekomen, dat het Contingent in Land-Troupen der *Staatē-Generaal*, in *alle gevallen*, de waarde van *twintig duizend Man Infantry*, en *vier duizend Man Cavalery* niet zal overtreffen; blyvende de *reserve*, in het Vierde Artykel, ten voordeele der *Staatē-Generaal*, met opzigt op de Land-Troupen, in dezen van *applicatie*.

V I I I.

Wanneer 'er een Zee-Oorlog gedeclareerd word, waarin de beide Hooge contracteerende Partyen geen deel neemen, zullen Zy elkanderen onderling de vryheid der Zeeën guarandeeren, overeenkomstig het principe, welk eischt: — dat de *Vlag* van eenen *Vriend* de *Vyandelyke* Koopgoederen beschermt; steeds echter behoudens de gemaakte excepties in het XIX. en XX. Artykel van 't Commerce-Tractaat, geteckend te

U-

Utrecht den 11 April 1713, tusſchen *Frankryk* en de *Verèenigde Provinciën*, welke Artykelen van dezelfde kracht en waarde zullen gehouden worden, als of zy in dit tegenwoordig Tractaat van woord tot woord geinfereerd waren.

I X.

Indien (’t geen God verhoede) één der beide Hoo-ge Contracteerende Partyen zich in eenen Oorlog ge-
wikkeld vindt, in welken de andere zich in ’t geval zal bevinden, om daar aan rechtſtreeks deel te neemen, zullen Zy onder elkanderen de Opèratien beraamen, welken men zal overeenkomen, in ’t werk te ſtellen, om den gemeenen Vyand afbreuk te doen, en hem tot den Vrede te noodzaaken: en zullen Zy de Wapenen niet mogen nederleggen, noch eenige voorſlagen doen of ontfangen van Vrede of Wapenſchorsſing, dan met gemeene bewilliging; en, in gevalle eene Negotiatie mogte geöpend worden, zal deze niet mogen begon-
nen of voortgezet worden door één der beide Hoo-ge Contracteerende Partyen, zonder deelneeming van de andere; en zullen Zy, van tyd tot tyd, elkander ken-
nis geeven van alles, ’t geen in de gezegde Negotiatie mogte omgaan.

X.

De beide Hoo-ge Contracteerende Partyen zich voor-
ſtellende, om de engagementen, welken dit Tractaat inhoud, krachtdaadig te vervullen, verbinden zich, om ſteeds hunne Krygsmagten in goeden ſtaat te houden, en Dezelfen zullen, wederzyds, alle ophelderingen mo-
gen vorderen, die Zy ten dien aanzien kunnen ver-
langen. Ook zullen Zy, aan weerskanten, den ſtaat van Defenſie, waarin zich hunne Militaire Etablifemen-
ten bevinden, vertrouwelyk mededeelen, en onderling middelen beraamen, om daaromtrent te voorzien.

X I.

X I.

De beide Hooge Contracteerende Partyen zullen elkanderen ter goeder trouwe opening geeven van alle Verbintenissen, die 'er mogen plaats hebben, tusfchen Dezelven en andere Mogenheden van *Europa*, welke Verbintenissen zuiver in haar geheel moeten blyven; en Zy belooven, in het toekomende, geene Alliantie, of eenige Verbintenis, van welken aart dezelve ook moge weezen, te zullen aangaan, welke direct of indirect tegen dit Tractaat zal aanloopen.

X I I.

Het doel van dit Tractaat, niet slechts de Veiligheid en Rust der beide Hooge Contracteerende Partyen zynde, maar tevens de handhaaving van den algemeenen Vrede, hebben Zyne Allerchristelykste Majesteit en Hunne Hoog-Mog. zich de Vryheid voorbehouden, om zulke Mogenheden tot deze Overeenkomst te noodigen, welken Zy zullen oordeelen, gevoeglyk, aan dit Tractaat te kunnen deel neemen, en daaraan te kunnen toetreden.

X I I I.

Om de goede Verftandhouding en Eensgezindheid, tusfchen de *Franfche* en *Hollandfche* Natie, des te vaster te leggen, is men overeengekomen, middelerwyl de beide Hooge Contracteerende Partyen, tusfchen elkanderen, een *Commercie-Tractaat* vervaardigen, dat de Ingezetenen der Republiek, in *Vrankryk*, zó ten aanzien van de *Commercie* als de *Navigatie*, zullen behandeld worden als de *meest gefavoriseerde* Natie; gelyk ook hetzelfde zal plaats hebben, in de *Verëenigde Provinciën*, met betrekking tot de Onderdaanen van Zyne Allerchristelykste Majesteit.

XIV.

De solemneele Ratification van dit Tractaat, in goede en behoorlyke forme verzonden, zullen te *Versailles* uitgewisseld worden, tusschen de Hooge Contracteerende Partyen, binnen den tyd van zes weeken, of zo veel eerder mogelyk, te rekenen van den dag der teekening van het tegenwoordig Tractaat.

Ten oorkonde van 't welk hebben wy ondergeschreeven Ambassadeurs en Ministers-Plenipotentiarissen dit Alliantie-Tractaat, eigenhandig, en met onze naamen ondergetekend, en ons Cachet daar nevens gesteld.

Gedaan te *Fontainebleau* den 10 Nov. 1785.

(geteekend)

(L.S.) GRAVIER DE VERGENNES.

(L.S.) LESTEVENON VAN B ERKENROODE.

(L.S.) BRANTSSEN.

AFZONDERLYKE ARTYKELEN VAN HET
ALLIANTIE-TRACTAAT TUSSCHEN ZY-
NE ALLERCHRISTELYKSTE MAJES-
TEIT EN DEZEN STAAT.

Art. I.

Ingevalle de hulpvragende Mogenheid het secours 't geen Haar moet gesourneerd worden, buiten *Europa* wilde gebruiken, zal Zy verplicht weezen, om daar van, zo dra mogelyk, en ten minsten drie maanden vooraf, de gerequireerde Party kennis te geeven, ten
ein-

einde Dezelve haare maatregelen daar omtrent konne neemen.

In gevolge van het vierde Artykel van het Alliantie-
Tractaat, dezen dag getekend, zyn de Hooge Partyen
overeengekomen, dat de duizendman Infantery zal ge-
prijsd worden op tien - duizend Guldens Hollands Cou-
rant per maand; en de duizend man Cavallery, op der-
tig-duizend Guldens, van gelyke waarde, per maand.

I I I.

Uit kracht van de op heden geslootene Alliantie,
zullen, zo wel Zyne Allerchristelykste Majesteit, als
de Heeren Staaten - Generaal, getrouwlyk elkanders bes-
te en welzyn daar stellen en bevorderen, door allen
onderstand, of raad, of dadelyke hulp, by alle ge-
legheden, en ten allen tyde: en in geene Tractaaten
of Negotiatien consenteeren, welken elkanderen eenig
nadeel kunnen toebrengen, maar dezelve afbreken en
ter zyde stellen; en elkanderen wederzydsch daar van
zorgvuldig en oprecht verwittigen, zo dra Zy 'er van
kennis krygen.

I V.

Men is uitdrukkelyk overeengekomen, dat de Gua-
rantie, by het tweede Artykel van het op heden gete-
kende Tractaat bepaald, mede opzigt zal hebben op
het Arrangement, 't geen, onder de Mediatie van den
Allerchristelyksten Koning, tusfchen Zyne Majesteit den
Keizer, en de Verëenigde Provinciën, gemaakt is.

V.

Deze Afzonderlyke Artykelen zullen van dezelfde
kracht en waarde zyn, als of zy in het genoemde Trac-

taat van Alliantie, op heden geteekend, geïnfereerd waren.

Ten oirkonde van 't welk hebben wy ondergeschreeven Ambassadeurs en Ministers-Plenipotentarissen, deze Afzonderlyke Artykelen ondergeteekend, en ons Cachet daar nevens gesteld.

Gedaan te *Fontainebleau* den 10 November 1785.

(was geteekend)

(L.S.) GRAVIER DE VERGENNES.

(L.S.) LESTIEVENON VAN BERKENROODE.

(L.S.) BRANTSEN.

*Het Werkje, waar van in het Voorberigt word ge-
sproken, en by de DRUKKERS van
dit Stukje nog eenige Exempllaaren te be-
komen zyn, is getyeld :*

BEDENKINGEN over de Vryheid der SCHELDE
door den KEIZER gevorderd ; over de oorzaaken en
waarfchyglyke Gevolgen van deze Vordering : *door den*
Graave der MIRABEAU, uit het Fransch vertaald,
met eene naauwkeurige KAART van den loop der
SCHELDE van *Antwerpen* tot aan haare Uitwatering
in Zee, in gr. 8vo. : de prys is f 1 : 10. Alle de Schrif-
ten uitgegeeven door *de Graave de MIRABEAU*,
zyn genoeg door onze Republiek bekend, en worden
altoos om deszelfs doorkundig gefchreevene Vernuft
met de grootfte fmaak en genoegen geleezen, dan dat
dit Werkje eenige Aanpryzyng benodigd heeft, dus
wyzen wy alleen de Liefhebberen tot de lezing van
hetzelve.

